

รายงานการประชุมวิชาการ
เครือข่ายนักศึกษาคณาจารย์พัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ
CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18

CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18

“พลังสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”

27 – 30 มกราคม 2562
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

งานประชุมวิชาการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์)
ระดับชาติ ครั้งที่ 18 “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”
The 18th National and 1st International Community Social Development (CSD)
“Power of The Civil Society and Sustainable Development”
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ร่วมกับสมาคมพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่นและสังคม ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ระหว่างวันที่ 27-30 มกราคม 2562

1. ชื่อโครงการ : โครงการ CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18 “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”
2. ชื่อหน่วยงาน : สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
3. ผู้รับผิดชอบโครงการ : สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ร่วมกับสมาคมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
และสังคม

4. หลักการและเหตุผล

โครงการประชุมวิชาการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ หรือ CSD สัมพันธ์ (CSD ย่อมาจาก Community Social Development) เกิดจากพัฒนาการความร่วมมือของมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม เริ่มจากนักศึกษาสาขาพัฒนาชุมชน/สังคมจากมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคอีสานได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนกันเป็นประจำในทุก ๆ ปี ระยะแรกเป็นการพบปะกันอย่างไม่เป็นทางการโดยอาศัยความสัมพันธ์ร่วมกันของคณาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถาบัน โดยในระยะแรกใช้ชื่อว่า “CD สัมพันธ์”

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นการจัด CD สัมพันธ์ ครั้งที่ 4 โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเป็นเจ้าภาพ จึงมีการขยายเครือข่ายความสัมพันธ์เป็นระดับประเทศและได้เกิด “ปฏิญญาเชียงราย” ว่าด้วยเรื่องการเชื่อมเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพด้านพัฒนาชุมชน สังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพอาจารย์การเรียน การสอนเพื่อตอบสนองกับการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาของชุมชน สังคม รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีความเป็นวิชาชีพในสาขาพัฒนาชุมชนและสังคมมากขึ้น ต่อมาจึงได้มีการเปลี่ยนชื่อกิจกรรมจาก CD สัมพันธ์ มาเป็น CSD สัมพันธ์ เนื่องจากเพื่อให้ครอบคลุมในมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนด้านพัฒนาชุมชน/พัฒนาสังคมและสาขาที่เกี่ยวข้อง

หัวใจสำคัญของการจัดกิจกรรม CSD สัมพันธ์ คือการเชื่อมร้อยเครือข่ายของนิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น สังคมและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและในส่วนของอาจารย์ จะเป็นการพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและสังคมที่ตอบสนองต่อการพัฒนากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น

ในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละปีได้มีการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพรวมทั้ง การพัฒนารูปแบบกิจกรรม ประเด็นการนำเสนอให้สอดคล้องกับสถานการณ์บริบท จุดมุ่งเน้นและ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแต่ละปี

แนวคิดหลักแนวคิดหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นก็คือภาคประชาสังคม แต่ที่ผ่าน มาภาคประชาสังคมไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร จึงทำให้การพัฒนาท้องถิ่นขาดการมีส่วนร่วมของ ชุมชนท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคม ประชาสังคมหรือ Civil Society เป็นแนวคิดที่มีเป้าหมายเพื่อ การมีสังคมและชุมชนที่เข้มแข็งด้วยเป็นแนวคิดที่กว้าง จึงมีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลาย โดยทั่วไป ประชาสังคม หมายถึง พื้นที่หรือส่วนของสังคมที่มีประชาชนเป็นผู้แสดงบทบาทหลัก พื้นที่ดังกล่าวจึง ไม่ใช่ภาครัฐ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมีกฎหมายรองรับและภาครัฐกิจเอกชนที่เน้นดำเนินงานโดยมุ่ง แสวงหาผลกำไรในพื้นที่ประชาสังคม ประชาชนทั่วไปเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการที่เป็น อิสระจากภาครัฐและอยู่นอกบริบทการแข่งขันทางการเมือง ซึ่งกลุ่มและผู้กระทำการทางสังคม อาจมี วัฒนธรรม วิถีชีวิต วิธีคิดอันหลากหลายมาร่วมกันในกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิด สร้างเอกลักษณ์และความเห็นร่วมกัน รวมถึงต้องมีจุดมุ่งหมาย ร่วมในการพิทักษ์หรือเพิ่มพูนผลประโยชน์สาธารณะบางประการให้กับสังคม โดยลักษณะของพื้นที่ ดังกล่าวสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจระหว่างสามพื้นที่ดังกล่าวนี้ด้วย พลังประชาสังคมจึงเป็นแนวคิดที่เหมาะสมอย่างยิ่งใน การเป็นกระบวนทัศน์ในการพัฒนาที่ยั่งยืนในปัจจุบันและอนาคต

สถานศึกษาเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องมีการกิจและบทบาทในการหนุนเสริมเพื่อให้เกิดการ พัฒนาระบบการจัดการเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนและ สาขาวิชาการพัฒนาสังคม ถือได้ว่าเป็นสาขาวิชาที่มีความใกล้ชิดกับภาคประชาชน ดังนั้น จึงควรจะมี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมประสานเครือข่ายการทำงานร่วมกันทั้งในส่วน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ร่วมกับสมาคมพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม จึงกำหนดให้มี โครงการประชุมวิชาการการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 18 เรื่อง “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ ยั่งยืน” ขึ้น ในวันที่ 27-30 มกราคม 2562 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเป็นเสริมปัญญา ทักษะ และประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาและคณาจารย์ใน การเรียนรู้ และใช้เวทีดังกล่าวเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนวิชาการ

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านกิจกรรม การพัฒนาพื้นที่และงานวิชาการ สำหรับนักศึกษา และอาจารย์สาขาพัฒนาชุมชน/สังคม รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ

5.2 เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ นิสิต และนักศึกษา สาขาวิชาพัฒนา ชุมชน/สังคม รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

5.3 เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคมด้วยพลังชุมชน

6. เป้าหมาย

6.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

- 1) ผู้เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อยร้อยละ 80
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ อย่างน้อยร้อยละ 80
- 3) มีการส่งบทความทางวิชาการ/วิจัย อย่างน้อย 50 บทความ
- 4) มีการส่งผลงานของกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเข้าประกวด อย่างน้อย 10 ผลงาน

6.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

เกิดความร่วมมือระหว่าง นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการด้านพัฒนาชุมชน/สังคม จากสถาบันต่าง ๆ ทั่วประเทศในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน/สังคม อันนำไปสู่การขับเคลื่อนประสานเครือข่ายความร่วมมือและนำไปสู่การพัฒนาพลังชุมชนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์และสร้างฐานปัญญาแก่สังคมไทยและสังคมโลก

6.3 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) คณาจารย์/นักวิชาการด้านพัฒนาชุมชน/สังคม/ท้องถิ่น จำนวน 100 คน
 - 2) นิสิต/นักศึกษาสาขาพัฒนาชุมชน/สังคม/ท้องถิ่นและสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1,000 คน
 - 3) นักพัฒนา ผู้นำชุมชน และผู้สนใจทั่วไป จำนวน 100 คน
- รวมทั้งสิ้น 1,200 คน

7. รูปแบบของงาน

7.1 ภาควิชาการ ประกอบไปด้วย

1) ปาฐกถา เรื่อง “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” “Empowerment of Civil Society and Sustainable Development” โดย คุณเดช พุ่มคชา ตำแหน่ง คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาชุมชน

2) เสวนาแลกเปลี่ยน “ความหลากหลายและการปรับตัวทางชาติพันธุ์ นิเวศวัฒนธรรมกับการพัฒนาสังคม” ประชาธิปไตยชุมชน vs ประชาธิปไตยชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับ การพยากรณ์ทางสังคม, ผู้ประกอบการทางสังคม (SE) การดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม/การดำเนินธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (CSR) เศรษฐกิจพอเพียง (SEP) และเศรษฐกิจชุมชนกับพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่รอด, และคนหนุ่มสาวกับการพัฒนาสังคมในอนาคตและแนวทางแห่งการพัฒนาร่วมสมัยในสังคมยุค 4.0

3) การนำเสนอผลงานวิชาการของอาจารย์ และนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี/โท/เอก ในสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน/สังคมและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

4) การนำเสนอกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี

5) การจัดตลาดนัดความรู้ จัดนิทรรศการ แสดงผลงานของหลักสูตรต่าง ๆ และการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น

11. คณะกรรมการโครงการฯ

ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ร่วมกับสมาคมพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษามีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งด้านกิจกรรม การพัฒนาพื้นที่และงานวิชาการสำหรับนักศึกษา-คณาจารย์สาขาพัฒนาชุมชน/สังคมและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ
2. นักศึกษาและคณาจารย์มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ นิสิตและนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาชุมชน/สังคมและสาขาที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ
3. นักศึกษาและคณาจารย์เครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นในสังคมด้วยพลังชุมชน

กำหนดการ
งานประชุมวิชาการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ
CSD สัมพันธ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 18 “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”
ระหว่างวันที่ 27-30 มกราคม 2562
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

วันอาทิตย์ที่ 27 มกราคม 2562

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
09.00 - 21.00 น.	ผู้เข้าร่วมประชุมเดินทางจากภูมิลำเนา - ลงทะเบียนเข้าที่พัก รับเสื้อ กระเป๋า และเอกสาร (ตัวแทนมหาวิทยาลัย ประธานเจ้าหน้าที่ จาก มรภ.ศก.) - พักผ่อนตามอัธยาศัย	-ณ หอประชุมที่ปึงกร มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
	- จัดเตรียมนิทรรศการของแต่ละมหาวิทยาลัย - จัดโปสเตอร์และผลงานวิชาการ	ณ หอประชุมที่ปึงกร

วันจันทร์ที่ 28 มกราคม 2562

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
05.00 - 06.30 น.	ตื่นนอนและทำภารกิจส่วนตัว	-อาคารนอน
06.30 - 08.00 น.	นักศึกษารับประทานอาหารเช้า	ณ หอประชุมที่ปึงกร
08.00- 08.30 น.	พร้อมกันที่จุดนัดพบ ตั้งขบวนเพื่อเดินไปสู่อาคารหอประชุม	บริเวณวงเวียนตราพระราชลัญจกร
08.30 - 09.15 น.	ผู้เข้าประชุมร่วมขบวนเชิญธงสถาบัน และธงตราสัญลักษณ์ CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18	ถนนจากวงเวียนตราพระราชลัญจกรสู่หอประชุมที่ปึงกร
09.15 - 10.20 น.	พิธีเปิดการประชุม - วัตถุประสงค์ “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” - ประธานเดินทางมาถึงห้องประชุม - ประธานในพิธีจุดธูปเทียน และนำบูชาพระรัตนตรัย - ผศ.ดร.เอมอร แสนภูวา คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กล่าวรายงาน - ประธานกล่าวเปิดงานการประชุม CSD สัมพันธ์แห่งประเทศไทย ระดับชาติ ครั้งที่ 18 โดยท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ห้องประชุมที่ปึงกร

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
10.20 - 12.00 น.	ปาฐกถา เรื่อง พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน วิทยากร คุณเดช พุ่มคชา ตำแหน่ง คณะกรรมการ ประสานงานองค์กรพัฒนาชุมชน	ห้องประชุมที่ปิงกร
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 - 15.00 น.	เสวนากลุ่มย่อย ห้องที่ 1 : ความหลากหลายและการ ปรับตัวทางชาติพันธุ์ นิเวศวัฒนธรรมกับการพัฒนาสังคม วิทยากร : - อ.ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา (สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม - นส.ปาริชาติ หาญชัยนา ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่น กาฬสินธุ์ ผู้ดำเนินรายการ : อ.นลินี อำพัน และอ.ปรมัตถ์ โปตานล	7201
13.00- 15.00 น.	เสวนากลุ่มย่อย ห้องที่ 2 : ประชาธิปไตยชุมชน VS ประชาธิปไตยชาติ วิทยากร : - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพล สมพงษ์ นักวิชาการชำนาญ การ สถาบันพระปกเกล้า ผู้ดำเนินรายการ : ดร.ฐิติรัตน์ เวทย์ศิริยานันท์ และ อ.พร ชนก ชาติขำนิ	7202
13.00- 15.00 น.	เสวนากลุ่มย่อย ห้องที่ 3 : ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับ การพยากรณ์ทางสังคม วิทยากร : - รศ.ดร.วรวิทย์ โรมรัตนพันธุ์ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ป๋วย อึ้งภากรณ์ - ดร.สัมพันธ์ เตชะอิกิ นายกสมาคมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และสังคม - ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา ผู้ดำเนินรายการ : อ.ทิวาพร ใจก้อน และ ผศ.ธนพล วิลาสสิงห์	7203

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
13.00- 15.00 น.	เสวนากลุ่มย่อย ห้องที่ 4 : ผู้ประกอบการทางสังคม (SE) การดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม/การดำเนินธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ (CSR) เศรษฐกิจพอเพียง (SEP) และเศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่รอด วิทยากร : - นายบุญมี สุระโคตร ตำแหน่งวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน บ้านอุ่มแสง ตำบลกู่ อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ - เกษตรกรรุ่นใหม่ นายทรงศักดิ์ โคษา ผู้ดำเนินรายการ : ผศ.กฤษฎา ชินนาค และ อ.ศิริวุฒิวรรณทอง	7208
13.00- 15.00 น.	เสวนากลุ่มย่อย ห้องที่ 5 : คนหนุ่มสาวกับการพัฒนาสังคมในอนาคตและแนวทางแห่งการพัฒนาร่วมสมัยในสังคมยุค 4.0 วิทยากร : - ตัวแทนนักศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นายวรกร ศรีภูมิแก้ว นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ - ตัวแทนนักศึกษาภาคเหนือ - ตัวแทนนักศึกษาภาคกลาง - ตัวแทนนักศึกษาภาคใต้ - นายกสโมสร/องค์การ มรภ.ศรีสะเกษ ผู้ดำเนินรายการ : อ.สรณา อนุสรณ์ และ และ ผศ.อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร	7209
15.30 - 16.30 น.	คณาจารย์ นักวิชาการ ประชุมสมาคม ฯ	7210
15.30 - 16.30 น.	นิสิต นักศึกษาร่วมกิจกรรมสัมพันธ์ CSD ครั้งที่ 18	ห้องประชุมที่ปึงกร
16.30 - 18.30 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
18.30 - 18.40 น.	กล่าวต้อนรับเครือข่าย CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18 โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ห้องประชุมที่ปึงกร
18.40 - 21.00 น.	ร่วมรับประทานอาหารและรับชมการแสดงของแต่ละมหาวิทยาลัย	ห้องประชุมที่ปึงกร
21.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย	

วันที่ 29 มกราคม 2562

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
07.00 - 08.30 น.	รับประทานอาหารเช้า	ใต้ตึกลานนอน
08.30 - 09.00 น.	ลงทะเบียน	ห้องประชุมที่ปิงกร
09.00 - 12.00 น.	กิจกรรมพัฒนาทักษะนักศึกษา 1) การแข่งขัน Mind Mapping 1.1) แข่งเป็นทีมๆ ละ 5 ทีม (1 ทีม/1 สาขา) 1.2) จุดมุ่งเน้นของการแข่งขันเพื่อให้นักศึกษาได้แสดงถึงทักษะในการจัดทำแผนที่ทางความคิด ดังนั้น ให้ทุกทีมจะต้องเข้าร่วมรับฟังเสวนาในห้องย่อยทั้ง 5 ห้อง และในวันถัดมาจะมีการจับสลากเพื่อวาดแผนที่ตามหัวข้อที่ได้รับต่อหน้ากรรมการ (ห้ามจัดทำต้นแบบมาก่อน) ให้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้มาเอง (สี ปากกา หรือวัสดุอุปกรณ์ประกอบๆ) คณะทำงานจะจัดเตรียมกระดาษร่างแบบให้ทีมละ 4 แผ่น 1.3) การพิจารณาให้คะแนน (หัวข้อละ 10 คะแนน) 1.3.1) การทำงานเป็นทีม 1.3.2) การนำเสนอที่ตรงกับประเด็น 1.3.3) ความสวยงามและความคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้การนำเสนอมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น 1.3.4) เวลาในการแข่งขัน 30 นาที 1.3.5) นำเสนอทีมละ 5 นาที ผู้รับผิดชอบ : อาจารย์จามรี พระสุนิล มรภ.เชียงใหม่ และคณะ 2) การประกวดคลิปวิดีโอ/หนังสือ/สารคดี เรื่อง “บทเรียนกับการศึกษา/พัฒนาชุมชน” 2.1) เงื่อนไขการพิจารณาให้คะแนน (หัวข้อละ 10 คะแนน) 2.1.1 เนื้อหามีความยาวไม่เกิน 10 นาที 2.1.2 นำเสนอให้เห็นถึงเทคนิค วิธี กระบวนการศึกษาชุมชน หลักการพัฒนาชุมชนที่นักศึกษาได้ดำเนินการจริง 2.1.3 รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ/ความชัดเจนของภาพและเสียงรวมทั้งความเป็นธรรมชาติของการนำเสนอ 2.1.4 ไม่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดในสารคดีหรือเป็น	ห้องประชุมที่ปิงกร

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
	เนื้อหาที่นำเสนออ่านสื่อมาก่อน 2.2 สามารถถ่ายด้วยกล้องถ่ายภาพหรือโทรศัพท์ ผู้รับผิดชอบ : อาจารย์ ดร.ขวัญสุภาณัฐ พันธุ์เกษม และคณะ	
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารเที่ยง	
13.00 - 16.30 น.	นำเสนอผลงานวิชาการระดับปริญญาตรี ห้องที่ 1 ปริญญาตรีนำเสนอปากเปล่าและโปสเตอร์ Oral Presentation	7201
13.00 - 16.30 น.	นำเสนอผลงานวิชาการระดับปริญญาตรี ห้องที่ 2 ปริญญาตรีนำเสนอปากเปล่าและโปสเตอร์ Oral Presentation	7202
13.00 - 16.30 น.	ห้องที่ 3 นำเสนอผลงานวิชาการปริญญาโท และปริญญาเอก Oral Presentation	7203
13.00 - 16.30 น.	ห้องที่ 4 นำเสนอผลงานวิชาการของนักวิจัยและอาจารย์ Oral Presentation	7208
13.00 - 16.30 น.	ให้แต่ละสถาบันเตรียม นิทรรศการหรือ Poster Presentation (X stand ขนาด 80x180 ซม. โดยผู้นำเสนอจัดหาและติดตั้งในบริเวณที่เจ้าภาพได้จัดให้)	
16.30 - 18.30 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
18.40 - 21.00 น.	รับประทานอาหารเย็น ร่วมแรงบันดาลใจ เครือข่าย “CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18” มอบธงให้กับเจ้าภาพ CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 19 มอบคู่มือการประชุมวิชาการระดับชาติ CSD สัมพันธ์ โดย อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	หอประชุมที่ปึงกร
21.00 น.	เข้าที่พักพักผ่อนตามอัธยาศัย	

วันที่ 30 มกราคม 2562

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
07.00 - 08.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	-
08.00 - 16.30 น.	การศึกษาดูงาน (ตามความสนใจ) - ปราสาทสระกำแพงน้อย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 20 กิโลเมตร - ปราสาทสระกำแพงใหญ่ บ้านสระกำแพง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 30	

	กิโลเมตร - ชุมชนบ้านกู่ (ปราสาทปรารงค์กู่ ต.กู่ อ.ปรารงค์กู่ ประมาณ 60 กิโลเมตร - ช่องสง่า ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 80 กิโลเมตร - ผามออีแดง (เขาพระวิหาร) อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 85 กิโลเมตร - วัดพระธาตุเรืองรอง บ้านสร้างเรือง ตำบลหญ้าปล้อง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 15 กิโลเมตร - วัดสุพรรณหงส์ บ้านหวาน ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 17 กิโลเมตร - วัดไพรพัฒนา (หลวงปู่สรวง) ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 80 กิโลเมตร	
16.30 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	

หมายเหตุ : ค่าใช้จ่ายตลอดการประชุมฯ ระหว่างวันที่ 27-30 มกราคม 2562 (เช้า) ไม่รับคืนหรือเพิ่มกรณีที่ได้อัดฉีดเงินลงทะเบียนในแต่ละประเภทแล้ว ดังนี้

1. นักศึกษาค่าลงทะเบียนคนละ 800 บาท รวมค่าใช้จ่าย ดังนี้

1.1 ที่พัก (อาคารเรียน แยกชาย/หญิง)

***ให้นักศึกษาเตรียมเครื่องนอนผ้าห่มและที่จำเป็นส่วนตัว พร้อม อุปกรณ์สำหรับการอาบน้ำ**

1.2 อาหาร เช้า กลางวัน เย็น ตั้งแต่วันที่ 28 – 30 มกราคม 2562 รายละเอียด ดังนี้

- อาหารเช้า กลางวัน เย็น 28 –29 มกราคม 2562

- อาหารเช้า 30 มกราคม 2562

1.3 เสื้อที่ระลึกคอโปโล

1.4 เอกสารประกอบการประชุมพร้อมกระเป๋า

1.5 ไม่รวมค่าใช้จ่ายในการทัศนศึกษา

2. อาจารย์ค่าลงทะเบียน คนละ 1,500 บาท

2.1 อาหาร เช้า กลาง เย็น ตั้งแต่วันที่ 28 – 30 มกราคม 2562

- อาหารเช้า กลางวัน เย็น 28 –29 มกราคม 2562

- อาหารเช้า 30 มกราคม 2562

2.2 เสื้อที่ระลึก

2.3 เอกสารประกอบการประชุมพร้อมกระเป๋า

2.4 ไม่รวมค่าใช้จ่ายในการทัศนศึกษา

2.5 ไม่รวมค่าที่พัก

**แบบตอบรับการเข้าร่วมงานประชุมวิชาการ
การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ระดับชาติ ครั้งที่ 18 (CSD สัมพันธ์)
“พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”**

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

(กรุณาส่งแบบตอบรับทุกประเภทภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2560)

ข้าพเจ้าชื่อ.....นามสกุล.....

สังกัดภาควิชา/สาขาวิชา/โปรแกรม.....สำนักวิชา/คณะ.....

มหาวิทยาลัย.....เบอร์โทรติดต่อ.....

ขอแจ้งความจำนงค์ตอบรับการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

() สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ในวันที่

() 28 มกราคม 2562 () 29 มกราคม 2562 () 30 มกราคม 2562

1) อาจารย์ ได้ร่วม จำนวน..... ท่าน

() ต้องการให้จองที่พัก..... ห้อง (โรงแรมศรีพฤฒาลัยราชภัฏสัมมนาการ)

โรงแรมอยู่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ) ราคา คืนละ 600 บาท พร้อมอาหารเช้า ติดต่อ
0933286334 จำนวนทั้งหมด 60 ห้อง

() จองที่พักเอง ห้องพักภายนอกมหาวิทยาลัย ดังนี้

- โรงแรมเกศศิริ จำนวน 93 ห้อง ราคา ห้อง 600-1,600 บาท

ติดต่อ 086-461-6485

- โรงแรมศรีลำดวน จำนวน 60 ห้อง ราคา 900 บาท ติดต่อ 045-633600

- โรงแรมพรหมพิมาน จำนวน 188 ห้อง ราคา 600-1,500 บาท ติดต่อ 045-

612677

2) นักศึกษา ได้ร่วม ชาย..... คน หญิง..... คน

() พักร่วมกับเพื่อนสมาชิกเครือข่าย () จัดหาที่พักเอง

() ต้องการที่พักระหว่างวันที่ถึงวันที่มกราคม 2562

3) ขนาดเสื้อ

สำหรับอาจารย์

() S.....ตัว () M.....ตัว () Lตัว () XL.....ตัว () XXL.....ตัว

สำหรับนักศึกษา

() S.....ตัว () M.....ตัว () Lตัว () XL.....ตัว () XXL.....ตัว

4) ข้อจำกัดด้านอาหาร () ทวีป จำนวน.....คน () อาหารมุสลิม จำนวน.....คน

() มังสวิรัต จำนวน.....คน

5) การลงทะเบียน

5.1) อาจารย์ท่านละ 1,500 บาท (ค่าอาหาร ค่าเอกสาร เสื้อ กะเป๋)

() ต้องการใบเสร็จรับเงินในนาม (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

* หมายเหตุ

1) การโอนเงินค่าลงทะเบียน อาจารย์และนักศึกษา เข้าบัญชีธนาคารกรุงศรีอยุธยา
ชื่อบัญชี เงินรายได้ในการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
(ฝักอบรม) เลขบัญชี 156-153419-2 ภายใน วันที่ 25 ธันวาคม 2561 - 5 มกราคม 2562

2) โอนเงินเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่ง

อาจารย์เสถียร สีชื่น โทร. 0857539625 และ คุณนิลวรรณ จันทา
โทร. 0866524104

Email : Sathian.s@sskru.ac.th

ไลน์

5.2) นักศึกษาคนละ 800 บาท (ค่าอาหาร ค่าเอกสาร เสื้อ กะเป๋ ค่าที่พัก)

() ต้องการใบเสร็จรับเงินในนาม (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

* หมายเหตุ

1) การโอนเงินค่าลงทะเบียน อาจารย์และนักศึกษา เข้าบัญชีธนาคารกรุงศรีอยุธยา
ชื่อบัญชี เงินรายได้ในการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
(ฝักอบรม) เลขบัญชี 156-153419-2 ภายใน วันที่ 25 ธันวาคม 2561 - 5 มกราคม 2562

2) โอนเงินเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่ง

อาจารย์เสถียร สีชื่น โทร. 0857539625 และ คุณนิลวรรณ จันทา
โทร. 0866524104

Email : Sathian.s@sskru.ac.th

ไลน์ :

6) การส่งบทความ/ผลงานวิชาการเข้าร่วมนำเสนอ

6.1 อาจารย์ที่นำเสนอผลงานวิชาการ จำนวนท่าน () มี () ไม่มี

6.2 นักศึกษาที่นำเสนอผลงานวิชาการ จำนวนท่าน () มี () ไม่มี

6.3 Poster Presentation X stand ขนาด 80x180 ซม. โดยผู้นำเสนอจัดหาเอง
และติดตั้งในบริเวณที่เจ้าภาพได้จัดให้

ส่งบทความที่

ผศ.ดร.กรชนก สนิทวงศ์ โทร.0815582605 Email : Pin5000@msn.com

อ.เสถียร สีชื่น โทร.0857539625 Email : Sathian.s@sskru.ac.th

หมายเหตุ

- 1) อาจารย์ / นักศึกษาปริญญาโท/ ปริญญาเอก บทความละ 1,000 บาท
- 2) นักศึกษาระดับปริญญาตรี บทความละ 500 บาท
- 3) การโอนเงินค่าบทความ อาจารย์และนักศึกษา เข้าบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ชื่อบัญชี สมาคม พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม สาขาท่าพระจันทร์ เลขที่บัญชี 114-220708-5 โอนเงินภายใน วันที่ 25 ธันวาคม 2561 - 5 มกราคม 2562

4) โอนเงินเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงิน ผศ.ดร.กรชนก สนิทวงศ์

โทร.0815582605 Email : Pin5000@msn.com

7) การร่วมจัดนิทรรศการ

() มี () ไม่มี

หมายเหตุ

- 1) ให้ส่งแบบตอบรับเข้าร่วมงานประชุมวิชาการภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2561 ที่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 319 ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000 Fax : 045-643607 หรือ Email : sathian.s@sskru.ac.th โทร. 0857539625 อาจารย์เสถียร สีชื่น

ไลน์ :

2) การโอนเงินค่าลงทะเบียน อาจารย์และนักศึกษา เข้าบัญชีธนาคารกรุงศรีอยุธยา ชื่อ บัญชีเงินรายได้ในการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (ฝักอบรม) เลขบัญชี 156-153419-2 ภายใน วันที่ 25 ธันวาคม 2561 - 5 มกราคม 2562

3) การโอนเงินค่าบทความ อาจารย์และนักศึกษา เข้าบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ชื่อบัญชี สมาคม พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม สาขาท่าพระจันทร์ เลขที่บัญชี 114-220708-5 โอนเงินภายใน วันที่ 25 ธันวาคม 2561 - 5 มกราคม 2562

3) กรณีต้องการให้ทางผู้จัดทำ ประสานงานด้านที่พักให้ ติดต่อได้ที่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร. 0933277303 คุณนิลวรรณ จันทา, คุณปาริศา แดงงาม, คุณนงนุช แสงพลุย์

4) ต้องการติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลเพิ่มเติมที่ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุรณ์เชน สุขคุ้ม โทร. 0896831926, อาจารย์เสถียร สีชื่น โทร. 0857539625 และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร. 0933277303

6) กิจกรรม ประกวดแข่งขัน

6.1 เข้าร่วมการประกวด ดาว-เดือน CSD สัมพันธ์

() เข้าร่วม () ไม่เข้าร่วม

***หมายเหตุ** แต่ละสถาบันสามารถเข้าร่วมได้ 1 ทีมเท่านั้น เตรียมการแสดงไม่เกิน 3 นาที

6.2 เตรียมการแสดงของแต่ละสถาบัน

() เข้าร่วม () ไม่เข้าร่วม

***หมายเหตุ** แต่ละสถาบันเตรียมการแสดงสถาบันละไม่เกิน 5 นาที

6.3 การประกวด คลิป VDO “ชุมชนศึกษา : ชุมชนของฉัน”

() เข้าร่วม () ไม่เข้าร่วม

***หมายเหตุ** แต่ละสถาบันเตรียมคลิป สถาบันละไม่เกิน 10 นาที

6.4 การแข่งขัน Maid Map “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”

() เข้าร่วม () ไม่เข้าร่วม

***หมายเหตุ** แต่ละสถาบันส่งทีมเข้าร่วมได้ไม่เกิน 1 ทีม

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาบทความวิชาการ

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ที่ 2076 / 2561

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาบทความวิชาการ, ประกวดคลิป VDO และประกวด Mind Map ในโครงการประชุมวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 18

โครงการประชุมวิชาการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ หรือ CSD สัมพันธ์ (CSD ย่อมาจาก Community Social Development) เกิดจากการพัฒนาความร่วมมือของมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม เริ่มจากนักศึกษาสาขาพัฒนาชุมชน/สังคม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคอีสานได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนกันเป็นประจำในทุกๆปี ระยะแรกเป็นการพบปะกันอย่างไม่เป็นทางการ โดยอาศัยความสัมพันธ์ร่วมกันของคณาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถาบัน โดยในระยะแรกใช้ชื่อว่า CD สัมพันธ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้จัดโครงการประชุมวิชาการ การพัฒนาท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 18 เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านการกิจกรรม การพัฒนาพื้นที่และ งานวิชาการสำหรับนักศึกษา และอาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน/สังคม รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ นิสิต และนักศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน/สังคม รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคมด้วยพลังชุมชน

เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการดังกล่าว เกิดความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการฯ ดังนี้

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิชาการ ระดับบัณฑิตศึกษา

1. อาจารย์ ดร.สมพันธ์	เดชะอริก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ปาริชาติ	วลัยเสถียร	กรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ปวช.
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คันสนีย์	จันทร์อาภาณภาพ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรชนก	สนิทวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภาพ	วงศ์รอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณภัทร ใจเอื้อ		มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
7. อาจารย์ ดร.เบญจมาศ เมืองเกษม		มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8. อาจารย์ ดร.อลิสสา หะสาเมาะ		มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
9. อาจารย์ ดร.จิรัชยา เจียวกิก		มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา		มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิชาการ ระดับปริญญาตรี

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง	มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. อาจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ปิ่นทองวิชัยกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. อาจารย์ ดร.สุธี โกสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
4. อาจารย์วรมณี ทองระย้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
5. อาจารย์ณัฐพงษ์ อภิโชติเดชาสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
6. อาจารย์กัลยาภัทร์ อภิโชติเดชาสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
7. อาจารย์ณรงค์ จันใด	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
8. อาจารย์จามรี พระสุนิล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
9. อาจารย์ณรงค์ เจนใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
10. อาจารย์สวัสดิ์ ไหลภรณ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
11. อาจารย์จุฑารัตน์ แสงทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
12. อาจารย์อัปบล คอเล็ด เจ๊ะแต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญชน สุขคุ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวดี ทะไกรราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
15. อาจารย์ ดร.อนันต์ศักดิ์ พวงอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

คณะกรรมการประกวดคลิปวิดีโอ

1. อาจารย์ ดร.ขวัญสุภาณัฐ พันธุ์เกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. อาจารย์วรมณี ทองระย้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
3. อาจารย์ณัฐพงษ์ อภิโชติเดชาสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
4. อาจารย์ธีรพงศ์ ไชยมังคละ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
5. อาจารย์เสถียร สีสั้น	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
6. อาจารย์โพธิ์พงศ์ ฉัตรนันทภรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
7. อาจารย์สิทธิชัย บวชไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
8. อาจารย์พรเทพ เจริญนุทด	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

คณะกรรมการประกวด Mind Map

1. อาจารย์จามรี พระสุนิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. อาจารย์ ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. อาจารย์ธนกศักดิ์ โพธิ์ศรีคุณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. อาจารย์ธีระพงษ์ ทศวัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
5. อาจารย์สวัสดิ์ ไหลภากรณ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ปัตตานี)
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
7. อาจารย์ศิริวุฒิ วรรณทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
8. อาจารย์ทิวพร ใจก้อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ทั้งนี้ ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ หากเกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดๆให้รายงานผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทราบ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

สั่ง ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร)

รักษาราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

**คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์บทความ
งานประชุมวิชาการเครือข่ายนักศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมแห่ง
ประเทศไทย ระดับชาติ (CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ 18)**

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ที่ ๑๐๓ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์บทความ งานประชุมวิชาการเครือข่ายนักศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมแห่งประเทศไทย ระดับชาติ (CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ ๑๘)

“พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”

โครงการประชุมวิชาการการเครือข่ายวิชาการนักศึกษาพัฒนาชุมชน สังคมท้องถิ่นแห่งประเทศไทยระดับชาติ หรือ CSD สัมพันธ์ (CSD ย่อมาจาก Community Social Development) เกิดจากการพัฒนาความร่วมมือของมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม เริ่มจากนักศึกษาสาขาพัฒนาชุมชน/สังคม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคอีสานได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนกันเป็นประจำในทุกๆ ปี ระยะแรกเป็นการพบปะกันอย่างไม่เป็นทางการ โดยอาศัยความสัมพันธ์ร่วมกันของคณาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถาบัน โดยในระยะแรกใช้ชื่อว่า CD สัมพันธ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้จัดโครงการ CSD สัมพันธ์ ครั้งที่ ๑๘ “พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านการกิจกรรม การพัฒนาพื้นที่และงานวิชาการสำหรับนักศึกษา และอาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน/สังคม รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ นิสิต และนักศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน/สังคม รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคมด้วยพลังชุมชน

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการฯ อธิการบดีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์บทความ ระดับบัณฑิตศึกษา

๑. อาจารย์ ดร.สมพันธ์	เดชะอิก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภพ	วงศ์รอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณภัทร	ใจเอื้อ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์บทความ ระดับปริญญาตรี

๑. อาจารย์ ดร.เบญจมาศ	เมืองเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๒. อาจารย์ ดร.จิรัชยา	เจียวัก	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คันสนีย์	จันทร์อาภาณภาพ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรชนก	สนิหวงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงศักดิ์	แก้วเพ็ง	มหาวิทยาลัยทักษิณ
๖. อาจารย์ ดร.วสันต์	ลัมรัตนภัทรกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
๗. อาจารย์รัฐพงษ์	อภิโชติเดชสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
๘. อาจารย์ ดร.ชยุต	อินพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

๙. อาจารย์วรณีย์	ทองระย้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
๑๐. อาจารย์สวัสดิ์	ไพลภากรณ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
๑๑. อาจารย์จามรี	พระสุนิลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๒. อาจารย์ ดร.วิศิษฐ์	ปิ่นทองวิชัยกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
๑๓. อาจารย์ ดร.อนันต์ศักดิ์	พวงอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุรณ์ชน	สุขคุ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๑๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพล	วิยาสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวดี	ทะไกรราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์	ตั้งพิทักษ์ไกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๑๘. อาจารย์จรรณู	เข้มชื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๑๙. อาจารย์รัตตัญญู	ศิลาบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๒๐. อาจารย์ณลิณี	อำพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๒๑. อาจารย์ทิวาพร	ใจก้อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๒๒. อาจารย์วิภาวดี	ทวี	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๒๓. อาจารย์สุทธิดา	พันธุ์โคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๒๔. อาจารย์พัฒนา	นันทะกาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๒๕. อาจารย์ศศิธร	สมอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ทั้งนี้ ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ หากเกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดๆให้รายงานผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร)

รักษาราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

สารบัญ

ภาคบรรยาย (ระดับบัณฑิตศึกษาและนักวิชาการ)	หน้า
1 พลวัตความขัดแย้งและร่วมมือในการจัดการน้ำข้ามพรมแดนภายใต้บริบทเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน : ศึกษากรณีแม่น้ำสายและแม่น้ำรวก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย กับ จังหวัดท่าซู้เหล็ก รัฐฉาน โดย สืบสกุล กิจนุกร.....	3
2 ความสำเร็จในการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกร : กรณีศึกษาเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดย ศรีประไพ อุดมละมุล และคณะ.....	13
3 แนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกโก้เบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน โดย นิรุสรา มินทรศักดิ์ และคณะ.....	23
4 การศึกษาแนวทางเสริมศักยภาพโรงเรียนเพื่อประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา กรณีศึกษา 5 โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย อานันต์ แม้นพยัคฆ์ และคณะ.....	33
ภาคโปสเตอร์ (ระดับบัณฑิตศึกษาและนักวิชาการ)	
5 การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดย พัชรวิดี เพ็งสระเกตุ และอนุวัฒน์ พลทิพย์.....	45
ภาคบรรยาย (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	
6 การศึกษาศักยภาพของหมู่บ้านป่าคาในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดย กนกศักดิ์ ทับทอง และคณะ.....	57
7 “แพ้วคี”: หลักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในการทำไร่หมุนเวียนของชาวปกากะญอบ้านแม่หวะหลวงตำบลแม่หวะหลวง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดย จิรสุตา กาฬภักดี และก่อเกียรติ รุ่งเรืองเฉลิม.....	67
8 ภาษาและสัญลักษณ์การใช้ในกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ผ่านแอปพลิเคชันของกลุ่มเกย์ในจังหวัดกำแพงเพชร โดย เมธิ์ สุญจันท์ และยุทธพงษ์ เข้มนักกิจ.....	77
9 การศึกษาการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรแปลงใหญ่กล้วยไข่ ตำบลท่าพุทรา อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร โดย ศรัณยา ช่างเนียม และคณะ.....	83

สารบัญ (ต่อ)

ภาคบรรยาย (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	หน้า
10 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเด็กและเยาวชนกล้าดีเทศบาลนครนครราชสีมา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดย ดมิสา ยามะโนพาด และคณะ.....	89
11 แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านราชสีมา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดย เนตรนภิศ ชื้อสัตย์ และคณะ.....	101
12 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนบ้านกรูด ตำบลช้างทอง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดย สุนิตา จงฤทธิ์ และคณะ.....	111
13 การศึกษาภูมิปัญญาการรักษาโรคของหมอเมือง ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดย ฉัตรชฎา แสนช่างไม้.....	121
14 พฤติกรรมการใช้ปุ๋ยหมักจากต้นกล้วยในการปลูกพืชผักสวนครัวของชาวบ้าน ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดย ไพรินทร์ ไชยกุล.....	131
15 การสร้างแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกวิทยากรฝึกอบรมเกษตรกร โดย วีกิจ ดวงเหมือง.....	141
16 การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์กับการท่องเที่ยวเชิง เกษตรอินทรีย์ กรณีศึกษา : ไร่เกษมสุข ตำบลปรัก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช โดย ภัทราวดี สุขทองแก้ว และคณะ.....	151
17 การปรับตัวจากความเสี่ยงของการทำนา กรณีศึกษา : บ้านบางด้วน หมู่ 8 ตำบลปากแพรก อำเภอปากพะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย ปิยนุช ศรีเพนิน และคณะ.....	157
18 พื้นที่การรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายทางสังคมของชมรมกีฬาผู้สูงอายุจังหวัดตรัง โดย มัทยา ขาวสงค์.....	165
19 การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านไผ่ล้อม ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดย เมษา เกตรา และคณะ.....	175
20 ศักยภาพของชุมชนต่อการพึ่งตนเองบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา ทำเกษตรอินทรีย์ บ้านเนินกลาง ตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดย กมลชนก อินสุ่ม และคณะ.....	181

สารบัญ (ต่อ)

ภาคบรรยาย (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	หน้า
21 การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องจักสานไม้ไผ่และหวายบ้านกลางแดด ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลกลางแดด อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดย มณีนรัตน์ อินทร์นวม และคณะ.....	189
22 ความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชนในพื้นที่บ้านโคกสะอาด ตำบลวังบ่อ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดย นภัสวรรณ อินทรสำลี และคณะ.....	197
23 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดหนองโพ จังหวัดนครสวรรค์ โดย กรวิภา พันธุ์ และคณะ.....	205
24 แนวทางการพัฒนาอาชีพคนพิการของกลุ่มเจ๊ะเห ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัด นราธิวาส โดย รุจิรา หนูนุ่น และ อาฟาฟ บือซา.....	213
25 แนวทางในการพัฒนาอาชีพในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัด นราธิวาส โดย กัญญารัตน์ ไกรดำ และ บุรินทร์ จันทรนพคุณ.....	223
26 เยาวชนกับการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติคลื่นพายุพัดฝั่งในพื้นที่ความ ขัดแย้ง หมู่ที่ 4 บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดย อธิดา จันทรแก้ว, ซุบฮานี ดือระ, ซอลาฮุดดีน ซาฮะ.....	231
27 หมอพื้นบ้าน : การยอมรับในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชนบ้านเจ๊ะเห ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดย ปณิตา บุญพรหม, วิสิฐนันท์ ช่วยนุ้ย, Kai Zhang.....	239
28 การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีศักยภาพของบุคลากรสถานศึกษา โดย ศศิธร โพธิ์จ้อย.....	249
29 การศึกษาความคาดหวังของผู้สูงอายุที่มีต่อการดูแลของครอบครัว โดย เกษสิรินทร์ หมัดง.....	257
30 กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพจิตที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในชุมชนเมืองพิษณุโลก โดย ชลิตา มอญดี และคณะ.....	265
31 พลัฒ์ประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน บทเรียนที่ได้จากบูรณาการงานวิจัยกับ การเรียนการสอน โดย ณัฐริกา ชัยรัตน์.....	275

สารบัญ (ต่อ)

ภาคบรรยาย (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	หน้า
32 พลังประชาสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของ ปตท.สผ. โดย มงคล เพชรบูรณ์ และคณะ.....	289
33 ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจกีฬาลูกหนัง โดย ธนพล โพธิ์ศรี.....	301
34 แนวทางการฟื้นฟูบทบาทกระเปาะสู่การท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาบ้านทุ่งโกน หมู่ 6 ตำบลหนองฮี อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม โดย ชนกชนน์ ทองปลูก และคณะ.....	309
35 โลกกับศาสนากับการพัฒนา โดย อานนท์ เทพินการ.....	317
36 ความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอธารโต จังหวัดยะลา โดย นูรีปาชีเยห์ บารานิง.....	325
37 ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา โดย ซอลีฮี วอลี.....	333
38 ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดย อัมหมัดอัฟฟาน เจ๊ะอูมา และ นัชรูดีน ลิดอง.....	341
39 แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดย ลัทธิกา โชติวงศ์.....	351
40 พิธีทรงพุ่มชูชาติไฟ : พิธีกรรมและความเชื่อในชุมชนชาวมอญ ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดย สิริชัย ลิ้มปิยะประพันธ์ และคณะ.....	361
41 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ บ้านสันโป่ง หมู่ที่ 3 ตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดย สุริยัน ปาละอ้าย และคณะ.....	371
42 การได้รับการดูแลจากครอบครัวของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดย จิรพัส อิงคประหาสน์ และคณะ.....	381

สารบัญ (ต่อ)

ภาคบรรยาย (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	หน้า
43 การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในบริบทโลกาภิวัตน์ : กรณีศึกษาการสืบทอด “การเลี้ยงกลองกิ่ง” ของวัดโนนสว่าง ตำบลหมากหญ้า อำเภอนองวัวหอ จังหวัด อุดรธานี โดย ณัฐนันท์ ทองคำ.....	389
44 ความทรงจำทางประวัติศาสตร์ของชุมชน : กรณีเหตุการณ์สังหารหมู่โดยเจ้าหน้าที่ รัฐ ที่บ้านนาทรายสามัคคี ตำบลนาสิงห์ อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ เมื่อปี พ.ศ. 2517 โดย อิศราภาพ อ่วมมาก และคณะ.....	399
45 รูปแบบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะของเยาวชนในชุมชนโดยกระบวนการการมี ส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา : หมู่ที่ 1 บ้านบึงวังจี้ ตำบลป่าเช่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน.....	409
46 บทบาทของผู้นำในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะชุมชนบ้านหาดสองแคว กรณีศึกษา หมู่ที่ 2 ตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ โดย ขจรศักดิ์ กองบุญ.....	419
47 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายผู้เพาะเห็ดอินทรี กรณีศึกษา หมู่ที่ 2 บ้านไผ่เขียว ตำบลไผ่ล้อม อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ โดย ขวัญจิรา ใหม่ชุ่ม.....	429
48 แนวทางการแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินราชพัสดุโดยชุมชนมีส่วนร่วมกรณีศึกษา ชุมชนหลัง รพช. ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดย นันทิพัฒน์ ยอดทะเล.....	439
ภาคโปสเตอร์ (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	
48 การช่วงชิงความหมาย “งานแม่บ้าน” : กรณีศึกษาแรงงานแม่บ้านในมหาวิทยาลัย ราชภัฏกำแพงเพชร โดย พัทธพร สุขสาตร์ และคณะ.....	449
49 การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยววิถีชุมชนผ่านวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา บ้านลานเพชร ตำบลลานดอกไม้ อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร โดย อรณิข เทพนิกร และคณะ.....	459
50 การศึกษาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกรณีกุ่มอาชีพถ่านไบโอเนค บ้านหนองไม้แดง ตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร โดย วิไล ใจเสาร์ และคณะ.....	469

สารบัญ (ต่อ)

ภาคโปสเตอร์ (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	หน้า
51 ศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในสังคมเมือง จังหวัด กำแพงเพชร โดย รัฐนนท์ หนองหลวง และ ธนาพร เกตุเสาะ.....	475
52 ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุในเขตตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดย อนุพล ชีว่อง.....	487
53 การส่งเสริมการเลี้ยงหมูหลุมชีวภาพในชุมชนบ้านหัวดอย ตำบลสันติคีรี อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดย ชีรราช กุญจนาทไพศาล.....	497
54 รูปแบบการปลูกข้าวโพดสาลีที่เหมาะสมต่อการเพิ่มรายได้เกษตรกร โดย อภิวัฒน์ จินะสาม.....	507
55 แนวทางในการป้องกันการติดสารเสพติดของกลุ่มวัยรุ่น หมู่บ้านแม่ตำ ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดย พรประภา มนเทียร.....	517
56 รูปแบบการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย พื้นที่บ้านป่าสักไก่อ ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดย กัญญ์วรา ชนะสม.....	527
57 รูปแบบการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน กลุ่มสมาคมพัฒนากิจสงเคราะห์ 4 หมู่บ้าน ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดย จิตรวี เข้มชัยภูมิ.....	535
58 รูปแบบการเลี้ยงปลาตุ๊กในบ่อดินที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่บ้านโฮ้งเหนือ ตำบลแม่ฮ้อย อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ โดย พรชฎา จอมนงค์.....	545
59 การศึกษาขั้นตอนการทำฮอร์โมนไข่เพื่อสุขภาพของกลุ่มผลิตฮอร์โมนไข่ ณ ศูนย์วิจัยปศุสัตว์อำเภอไทรโยค อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดย ธเนศร์ สมัยนิยม.....	553
60 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมชุมชนไทยบ้านโนน ตำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม โดย ปรีดิศา วังอุปัดชา.....	563
61 กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในการส่งเสริมอาชีพการเพาะเห็ด โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดย พิพัฒน์ บาวสหัส และลูกมาน แลแว.....	573

สารบัญ (ต่อ)

ภาคโปสเตอร์ (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	หน้า
62 การจัดการสวัสดิการชุมชนของจะฮูในชุมชนกวาดำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดย ฟาติมะห์ สามะ, มาดารีเยห์ อาแด.....	581
63 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดย มัสนา ยูนุ และอนิษา หมัดหลง.....	589
64 แนวทางการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุ และผู้พิการในการรับมือกับภัยพิบัติ (น้ำท่วม) กรณีศึกษา ชุมชนบ้านจางา และบ้านยือเมาะ หมู่ 2 ตำบลปะกาฮะรัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดย ดาริซหะห์แวเดร์, ฮาซียะ กาแบ.....	597
65 พฤติกรรมการจัดการขยะระดับครัวเรือนของชุมชนริมคลองจะเหม ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดย เยาวเรศ วงษ์กล้า และเกวณินิณ ศรีสวรรณ์.....	605
66 วิถีชีวิตและพฤติกรรมของเด็กแว้นและเด็กสก็อยในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดย อีซา สะแต และนุรมี อาแวบือซา.....	613
67 การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยญ้อ บ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดย บุญยาพร จันทาสี และคณะ.....	621
68 กระบวนการฟื้นฟูกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดย ชฎาพร จันทนา.....	629
69 การจัดการทรัพยากรขยะอย่างยั่งยืน ชุมชนพิชัยรักษ์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดย นพรัตน์ ศิลวัตรพงศกุล.....	637
70 การจัดการหนองน้ำชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์บ้านเชียงเหียน ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดย สานิตย์ เดชหามาศย์ และ สุภิตา ขานดาบ.....	643
71 การจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการโดยชุมชน บ้านแจ้งเจริญ ตำบลหนองแจ้งใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดย จตุพงศ์ สาสูงเนิน.....	651
72 ผลการดำเนินโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในชุมชนท่าขอนยาง หมู่ 11 ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดย วิศนุกร อุทัยศรี. และคณะ.....	659

สารบัญ (ต่อ)

ภาคโปสเตอร์ (นักศึกษาระดับปริญญาตรี)	หน้า
73 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการโดยสารรถอีแต๊กขึ้นภูบ่อบิด อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดย ทิวทิว ศรีวัต และคณะ.....	665
74 การจัดการท่องเที่ยวภูป่าเปาะ อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย โดย กวินทรา ไสยันต์ และคณะ.....	671
75 ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมรับน้องใหม่ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา โดย ชัชวาวรรณ ใจดี และคณะ.....	677
76 พฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยในรั้วมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดย นุชรี แก้วเกศ และคณะ.....	687
77 ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมรับน้องใหม่ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา โดย ชัชวาวรรณ ใจดี และคณะ.....	695
78 แผนภูมิตอนคา : การบริหารจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจการจำหน่ายเนื้อหมูสด ตลาดตอนคา หมู่ที่ 2 ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรีจังหวัดนครศรีธรรมราช โดย ศักรินทร์ สุตรัก.....	705
79 ธุรกิจยะ : การบริหารจัดการธุรกิจซื้อขายรีไซเคิล กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเนินทราย หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดย เนติพงษ์ คงอ่อน.....	713
80 ดำรวจชุมชน : แนวทางส่งเสริมการบริหารงานคณะกรรมการอาสาสมัครตำรวจ ชุมชน กรณีศึกษา : ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดย สหชัย นุ่นสง.....	721
81 หนมเงินเส้นสด : องค์ความรู้ในการแปรรูปแป้งขนมเงินเส้นสด กรณีศึกษา ร้านแอนขนมเงินเส้นสด หมู่ที่ 8 ตำบลไสหระ อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย นิธิศ พิศภักดิ์.....	731
82 ชุมชนพหุวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขไทยพุทธ-มุสลิม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านปากพียง หมู่ที่ 11 ตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย สิทธิพร กุหลาบวรรณ.....	741

ภาคบรรยาย
(ระดับบัณฑิตศึกษาและนักวิชาการ)

**ความสำเร็จในการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกร : กรณีศึกษาเครือข่าย
เกษตรกรสวนทุเรียนโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี**

**Success of Farmer Network Management : A Case Study of Large-scale
Durian Farmer Network, Sai Khao Sub-district,
Khok Pho District, Pattani Province**

ศรีประไพ อุดมละมุล, สมบัติ โยธาพิทย, ชูลพีภอร์ มาโซ ,
สุพัตรา รุ่งรัตน์, อานนท์ มุสิกวัฒน์, กมลวรรณ เค้าไพบูลย์,
เวดิน วุฒิวังศ์, อภิชาติ อนุบุตร

บทคัดย่อ

การศึกษาความสำเร็จในการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกร : กรณีศึกษาเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการเครือข่ายฯ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเครือข่ายฯ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา คือ คณะกรรมการเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียน ฯ และภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่ม เป็นเครื่องมือ พบว่า เครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียน ฯ ได้ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2559 ดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการประกอบด้วย มีการวางแผน การดำเนินงานตามแผน และประเมินผล การดำเนินงาน ในด้านการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การตลาด และการแปรรูปผลผลิตตกเกรด เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเครือข่ายฯ ประกอบด้วย ภาวะความเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วม กระบวนการบริหารจัดการ ความพร้อมภายในชุมชน และการสนับสนุนจากภายนอกทั้งในด้านงบประมาณ และวิชาการ

คำสำคัญ : เครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียน, โครงการเกษตรแปลงใหญ่, ตำบลทรายขาว

Abstract

The purpose of this research was to study the process and success factors of the durian farmer network management. The target group included the network committee, members and other related parties. The data was collected via interviews and group meetings. The result of the study revealed that the durian farmer network was established in 2016, and the management process included planning, implementation and evaluation of operation outcome to reduce production cost, increase productivity, add produce's value, increase market share and process low-grade produce with an aim to raise the network members' income. In addition, the study found that factors contributing to the management success included leadership, participation, management process, the local community's willingness, and financial and academic support from external sources.

Keywords : Durian farmer network, Large-scale Farming, Sai Khao Sub-district

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อเตรียมความพร้อมในการวางรากฐานของประเทศในระยะยาว ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals SDGs) รวมถึงการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ Thailand 4.0 และได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับเครือข่าย ระดับภาค และระดับประเทศในทุก ๆ ขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

เครือข่าย คือ การที่สมาชิกนำพลังหรือความรู้ความสามารถของตนเองมารวมกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถจนมีความสามารถเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จร่วมกันและเป็นการเพิ่มพลังในการดำเนินงานให้กับเครือข่าย เป็นการเพิ่มอำนาจในการต่อรองให้กับเครือข่ายอีกด้วย (สนธยา พลศรี, 2550 หน้า 210) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ประเทศไทยไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543)

การพัฒนาเศรษฐกิจในภาคการเกษตรของไทย จำเป็นต้องพัฒนาให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองและมีภูมิคุ้มกัน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตรให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย หรือสถาบันเกษตรกรในชุมชนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกษตรกรโดยการให้ความรู้และการเพิ่มทักษะทางการเกษตรเป็นการผลักดันให้เกษตรกรสามารถดำเนินงานในรูปแบบธุรกิจทางการเกษตรที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาประเทศจากวิถีชีวิตการทำเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่การเกษตรแบบสมัยใหม่ที่ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่มาสนับสนุนในการผลิตสินค้าทางการเกษตร โดยการรวมตัวเป็นกลุ่มเครือข่าย

เครือข่ายภาคการเกษตรจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคงให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภาวะความผันผวนของระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และเมื่อเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมภาคการเกษตรให้มี ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลักคือการส่งเสริมการสร้างกลุ่ม สร้างเครือข่าย รวมถึงการทำเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดกระบวนการเรียนรู้ เกษตรกรสามารถวิเคราะห์ปัญหา สามารถแก้ไขปัญหา รวมถึงการบริหารจัดการผลผลิต การตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเอง ทำการแข่งขันกับผู้ค้ารายใหญ่ได้ และสามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปใช้กับเครือข่ายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ในฐานะผู้รับผิดชอบประสานงานดำเนินงานจึงได้ประสานงานกับทุกภาคส่วน เพื่อสร้างเครือข่ายภาคการเกษตรในทุกพื้นที่ เพื่อความเข้มแข็งของเกษตรกร (ปาน กิม, 2540)

เครือข่ายเกษตรกรชาวสวนทุเรียนทรายขาว เป็นเครือข่ายภาคการเกษตรเครือข่ายหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ และมีความเข้มแข็ง โดยเกิดขึ้นจากการต้องการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในตำบลทรายขาว ซึ่งพบปัญหาการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีการผลิตยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ เกษตรกรรายย่อยต่างคนต่างทำ จึงยากต่อการจัดการผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (สถานีเครือข่ายวิทยุ มอ.ปัตตานี, 2558, ออนไลน์) ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำนักงานเกษตรจังหวัดจึงได้เข้าร่วมร่วมกับเกษตรกรชาวสวนทุเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ ทรายขาว เพื่อรวมตัวกันทำเกษตรแปลงใหญ่ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด จึงทำให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ ทรายขาวที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถทำการแข่งขันในตลาดได้ ส่งผลให้เกษตรกร สวนทุเรียนฯ ในพื้นที่ทรายขาวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) (สุชาติ มีสงฆ์, 2535)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคการเกษตรที่เกษตรกรที่มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่มาสนับสนุนในการผลิตสินค้าทางการเกษตร ภายใต้การทำการเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการดำเนินงานกระบวนการ ขั้นตอน การมีส่วนร่วมของสมาชิกตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของสมาชิกในเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียน โครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อใช้เป็นแนวทางนำไปปรับใช้กับเครือข่ายเกษตรกรอื่น ๆ ให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำการแข่งขันในตลาดต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

ได้ทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ในมิติต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการเครือข่าย กระบวนการพัฒนา และปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว ประสบความสำเร็จ โดยสามารถนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ ได้

ขอบเขตการศึกษา

ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา (Case study) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้การบริหารจัดการเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ประสบความสำเร็จ

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะกับคณะกรรมการเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ตลอดจนภาคีความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เกษตรกรรมสวนทุเรียน หมายถึง เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการที่เป็นระบบ มีการจัดการที่ดี แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการควบคุมตรวจสอบและรายงาน ที่เป็นไปตามขั้นตอน มีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

ทุเรียนทรายขาว หมายถึง ทุเรียนพันธุ์ทรายขาว (หมอนทอง) ที่ผลิตในพื้นที่ตำบลทรายขาวเท่านั้น

ภาวะความเป็นผู้นำ หมายถึง ภาวะความเป็นผู้นำของคณะกรรมการเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

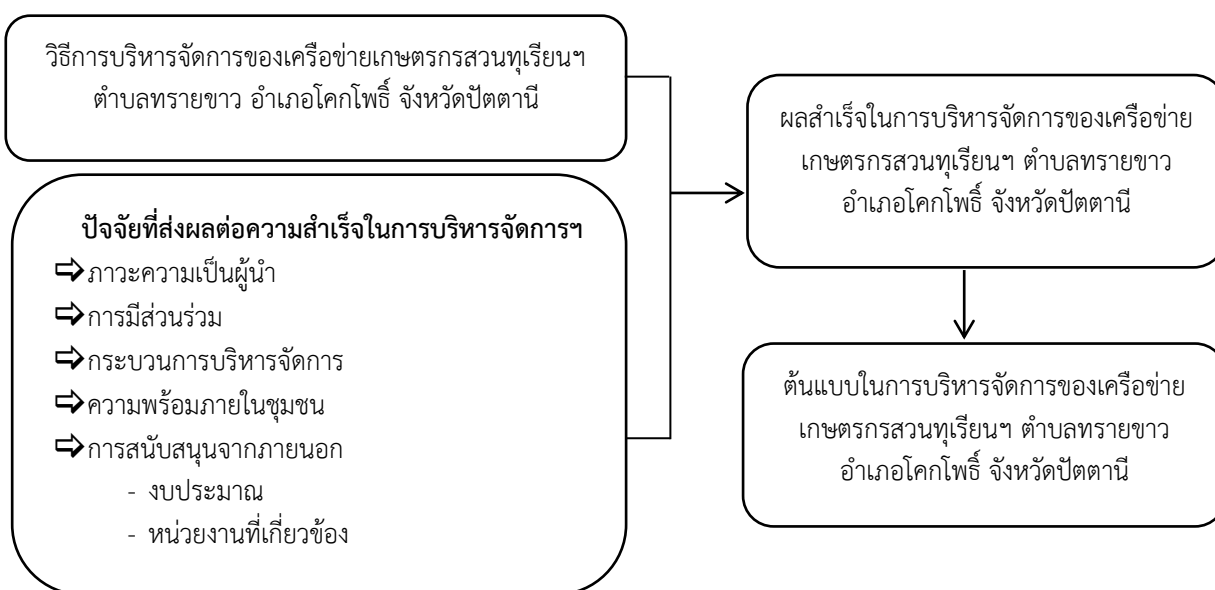
วิธีการบริหารจัดการ หมายถึง วิธีการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ในด้านมีการวางแผนการผลิต การดำเนินงานตามแผน และประเมินผลการดำเนินงาน

ความพร้อมภายในชุมชน หมายถึง ความพร้อมของคณะกรรมการและสมาชิกเครือข่ายฯ พื้นที่การผลิตงบประมาณ และหน่วยงานสนับสนุน

แนวคิด ทฤษฎีและกรอบแนวคิด

จากแนวคิดหลักการบริหาร (Management Principle) ของ Fayol ได้วางหลักพื้นฐานทางการบริหารไว้ 14 ประการ ดังนี้ (ถนัด เดชทรัพย์, 2550)

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of work) การแบ่งงานกันทำจะทำให้คนเกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) อันเป็นหลักการใช้ประโยชน์ของคนและกลุ่มคนให้ทำงานเกิดประโยชน์สูงสุด
2. อำนาจหน้าที่ (Authority) เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้บริหารมีสิทธิที่จะสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติงานที่ต้องการได้โดยจะมีความรับผิดชอบ (Responsibility) เกิดขึ้นตามมาด้วย ซึ่งจะมีความสมดุลซึ่งกันและกัน
3. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) บุคคลในองค์การจะต้องเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาและข้อบังคับต่าง ๆ ที่องค์การกำหนดไว้ ความมีระเบียบวินัยจะมาจากความเป็นผู้นำที่ดี
4. เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ไม่เช่นนั้นจะเกิดการโต้แย้งสับสน
5. เอกภาพในการสั่งการ (Unity of Direction) ควรอยู่ภายใต้การจัดการหรือการสั่งการโดยผู้บังคับบัญชาคนหนึ่งคนใด
6. ผลประโยชน์ขององค์การมาก่อนประโยชน์ส่วนบุคคล (Subordination of Individual Interest to the General Interest) คำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์การเป็นอันดับแรก
7. ผลตอบแทนที่ได้รับ (Remuneration of Personnel) ป้อนยุติธรรม และเกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย
8. การรวมอำนาจ (Centralization) ควรรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางเพื่อให้สามารถควบคุมได้
9. สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) การติดต่อสื่อสารควรเป็นไปตามสายงาน
10. ความมีระเบียบเรียบร้อย (Order) ผู้บริหารต้องกำหนดลักษณะและขอบเขตของงาน เพื่อประสิทธิภาพในการจัดระเบียบการทำงาน
11. ความเสมอภาค (Equity) ยุติธรรมและความเป็นกันเองเพื่อให้เกิดความจงรักภักดี
12. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Texture of Personnel) การหมุนเวียนคนงาน ตลอดจนการเรียนรู้ และ ความมั่นคงในการจ้างงาน
13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
14. ความสามัคคี (Unity) หลีกเลี่ยงการแบ่งพรรคแบ่งพวกในองค์กร โดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษา โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการเครือข่ายมาเป็นแนวทางในการศึกษาในมิติต่าง ๆ การบริหารจัดการเครือข่าย ปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียน ตำบลทรายขาว อำเภอกอโศก จังหวัดปัตตานี ประสบความสำเร็จ

ประชากรกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ผู้นำหมู่บ้าน ในตำบลทรายขาว จำนวน 15 คน และภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาการตำบลทรายขาว เกษตรตำบลทรายขาว เกษตรอำเภอกอโศก อำเภอกอโศก จังหวัดปัตตานี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นใช้เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ได้สัมภาษณ์ คณะกรรมการเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ในประเด็นการจัดตั้งเครือข่าย วิธีการบริหารจัดการเครือข่าย และปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการเครือข่าย รวมทั้งประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนการประชุมกลุ่มนั้นจัดขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการ สมาชิกเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ผู้นำในตำบลทรายขาว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการที่ผ่านมา และแผนการบริหารจัดการในอนาคต ในด้านการรวบรวมข้อมูลนั้นใช้การลงพื้นที่สนทนากับผู้รับผิดชอบงานวิจัย เพื่อสัมภาษณ์หรือการจัดประชุมกลุ่ม ผู้นำชุมชน คณะกรรมการเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ โดยการสัมภาษณ์รายบุคคล และจัดสนทนากลุ่มเพื่อเปรียบเทียบ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่รวบรวมมา

หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้วิธีสรุปเนื้อหา และประเด็นเป็นหลักในการวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ในการเขียนสรุปรายงานวิจัย

ผลการศึกษา

จากการวิจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกรรม : กรณีศึกษาเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโศก จังหวัดปัตตานี ทำให้ทราบถึงประเด็นต่าง ๆ ที่ทำให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จ ทั้งยังสามารถเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรรมสวนทุเรียนโครงการเกษตรแปลงใหญ่อื่น ๆ ที่ดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารจัดการเครือข่าย

เครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโศก จังหวัดปัตตานี จัดตั้งเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2558 พันธุ์ทุเรียนที่ผลิต คือ ทุเรียนทรายขาว (หมอนทอง) ในด้านการบริหารจัดการของเครือข่าย พบว่า มีการวางแผน การดำเนินงานตามแผน และประเมินผลการดำเนินงาน ในด้าน (1) ในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีเป้าหมายที่จะลดต้นทุน จากเดิม 12,900 บาทต่อไร่ ให้เหลือ 10,226 บาทต่อไร่ ซึ่งมีวิธีการรวมกลุ่มผลิตสารชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ป้องกันและกำจัดแมลงทดแทนการใช้สารเคมี ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน การผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ โดยใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ นอกจากนี้ สมาชิกมีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อราเมตาไรเซียม เพื่อกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชใช้เองในกลุ่ม (2) การเพิ่มผลผลิต มีการเพิ่มผลผลิต จากเดิม 1,200 กก./ไร่ เป็น 1,500 กก./ไร่ โดยใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องและเหมาะสม คือใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืช เพิ่มผลผลิตเกรดพรีเมียม โดยการตัดแต่งกิ่งและตัดแต่งผล ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการกำจัดศัตรูพืช (กระรอกบิน) ที่ทำลายผลผลิตก่อนเก็บเกี่ยว (3) การเพิ่มมูลค่าผลผลิต มีเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทุเรียนให้เพิ่มจากราคา 150 บาท ในปี พ.ศ. 2560 เป็น 170 บาท ในปี พ.ศ. 2561 โดยมีวิธีการส่งสินค้าเกรดพรีเมียมขายในตลาด การค้าขายสินค้าและบริการอย่างสมัยใหม่ (Modern Trade) โดยการทำเกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming) พร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนาด 37.5 x 40.5 cm เพื่อกันกระแทกและลดความเสียหายของผลผลิตทุเรียนก่อนถึงมือผู้บริโภค พร้อมทำสติ๊กเกอร์ติดขั้วทุเรียนเพื่อเป็นการรับประกันคุณภาพของผลผลิต ให้ผู้ซื้อสามารถตรวจสอบผลผลิตได้ว่าเป็นทุเรียนทรายขาวที่แท้จริง โดยมีเป้าหมายคือ กลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการทุเรียนดีมีคุณภาพ รายได้จากการขายผลผลิตรวม 59.92 ตัน คิดเป็นมูลค่าเพิ่ม

ขึ้นจากเดิม 4.82 ล้านบาท เกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ย 12,130 – 12,653 บาท/ไร่ (4) การตลาด เครือข่ายได้ขายผลผลิตให้กับตลาดทั่วไป ตลาด Modern trade และตลาดการท่องเที่ยวตามงานเทศกาลและงานเกษตรแฟร์ต่าง ๆ พร้อมทั้งทำตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าให้ได้มากที่สุด

นอกจากนั้น มีการเพิ่มกิจกรรมของเครือข่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก เช่น การแปรรูปผลผลิตตากแดด และมีการขอรับสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาแปลงใหญ่ ในวงเงิน 10,000,000 บาท ในลักษณะของการเบิกจ่ายเท่าที่ใช้จ่ายจริง เพื่อเป็นเงินทุนของศูนย์คัดแยกในการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกแปลงใหญ่ทุกราย ทั้งนี้สมาชิกเครือข่ายต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขสำคัญ ได้แก่ (1) ต้องเป็นผลผลิตจากพื้นที่ตำบลทรายขาวเท่านั้น (2) การเก็บเกี่ยวผลผลิตต้องมีความแก่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 (3) ลักษณะผลทุเรียนจะต้องมี 4 พูเต็ม หรือ 5 พูก็ได้ หนามของทุเรียนไม่มีตำหนิ ไม่มีรอยขีด ในการตัดผลทุเรียนจะต้องไม่ตกลึงดิน เพื่อให้ผลผลิตปลอดสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยควบคุมคุณภาพในการเก็บเกี่ยวผ่านทีมตัดและคัดแยกทุเรียนของศูนย์คัดแยกเท่านั้น หากทีมตัดทีมหรือคัดแยกผลผลิต ทำการตัดผลผลิตทุเรียนผิดพลาดตกลึงดินไม่ตรงตามที่กำหนด หรือทีมคัดแยกคัดทุเรียนผิดพลาดทางทีมผู้ตัดและผู้คัดแยกจะเป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายของผลผลิตทุเรียนเอง จะไม่ถือว่าเป็นความผิดของเกษตรกร

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียน โครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

2.1 ภาวะความเป็นผู้นำ

ภาวะความเป็นผู้นำของคณะกรรมการเครือข่ายฯ คณะกรรมการเครือข่ายฯ ฝ่ายต่าง ๆ ของเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของเครือข่ายฯ ได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดกับเครือข่ายฯ รวมทั้งผู้นำเครือข่ายมีความตั้งใจในการทำงานและการดำเนินงานตามแผนในการบริหารจัดการเครือข่าย โดยที่ทุกคนล้วนทำงานแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา ในการประชุมทุกครั้งจะมีการสอบถามถึงปัญหาของสมาชิก และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา ตามทักษะและความชำนาญในแต่ละด้าน รวมทั้งการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมแก้ปัญหาและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกจนเป็นที่ยอมรับนับว่ากรรมการชุดนี้มีวิสัยทัศน์ในการนำพาเครือข่ายฯ ให้พัฒนาต่อไปได้ จึงเป็นผลให้เครือข่ายประสบความสำเร็จ

2.2 การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายและคณะกรรมการเครือข่าย ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มจากการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามตรวจสอบ ซึ่งผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย พบว่า

2.2.1 ต้นทุนการผลิตลดลง จาก 12,900 บาทต่อไร่ ลดเหลือ 10,800 บาท ต่อไร่ บรรลุเป้าหมาย

2.2.21 ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากราคาหน้าสวน กิโลกรัมละ 80 บาท เพิ่มเป็น กิโลกรัมละ 150 บาท และจำหน่ายให้กับตลาด Modern Trade ในราคากิโลกรัมละ 250 บาท บรรลุเป้าหมาย

2.2.3 คุณภาพการผลิต ทุเรียนเกรดพรีเมียม เพิ่มจาก 500 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 600 กิโลกรัมต่อไร่ ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ 700 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ก็มีแนวโน้มที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นได้ จนบรรลุเป้าหมาย

2.2.4 รายได้เพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2559 เครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาวมีรายได้จากการขายผลผลิต รวม 59.92 ตัน คิดเป็นมูลค่า 7.13-7.37 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดิม 2.34 – 2.55 ล้านบาท รายได้สุทธิของสมาชิกแต่ละคน เฉลี่ย 12,130 – 12,653 บาทต่อไร่ และดำเนินกิจกรรมอื่น เพื่อบรรลุเป้าหมาย เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ในกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชแทนการใช้สารเคมี การตัดแต่งกิ่งและตัดแต่งผล ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการกำจัดศัตรูพืช ที่ทำลายผลผลิตก่อนเก็บเกี่ยว ส่งสินค้าเกรดพรีเมียม ขายในตลาด Modern Trade การทำ Contact farming พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และมีระบบประกันคุณภาพสินค้า เป็นต้น

2.3 กระบวนการบริหารจัดการ

จากการศึกษากระบวนการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาวนั้นพบว่า เมืองคัมภีร์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เครือข่ายฯ ประสบความสำเร็จ ดังนี้

2.3.1 มีการรับรู้มุมมองร่วมกัน คือ สมาชิกของเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจาก 6 หมู่บ้าน ของตำบลทรายขาว ได้รับรู้ร่วมกันถึงการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย มีความเข้าใจในปัญหาร่วมกัน และมีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือปัญหาของสมาชิกก่อนจะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนั้น ได้แก่ การรับซื้อผลผลิตจากพ่อค้าคนกลางทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ การบริหารจัดการของแต่ละกลุ่มไม่มีประสิทธิภาพ การดูแลต้นทุเรียนที่ไม่ถูกวิธี รวมถึงการตัดผลทุเรียนก่อนกำหนดเวลาทำให้เสียรสชาติ ไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้า หลังจากทีสมาชิกจากทุกหมู่บ้านมาร่วมเป็นเครือข่าย ทำให้สมาชิกเครือข่ายสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ส่งผลต่อการเกิดความรู้สึกร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่อไป

2.3.2 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน นั่นคือ การมองเห็นคุณค่า จุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีการรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและการมีเป้าหมายที่จะดำเนินไปด้วยกัน จะช่วยให้กระบวนการขับเคลื่อนของเครือข่ายมีพลัง เกิดเอกภาพ และช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองที่แตกต่างกันไป ซึ่งเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “แปลงใหญ่ทุเรียนหมอนทองทรายขาว ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต พืชการตลาด ผงาดเป็นหนึ่งเดียวพรีเมียม ผู้นำเกษตร 4.0”

2.3.3 การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน คือ การที่สมาชิกแต่ละคนมาร่วมกันดำเนินการ เพื่อประสานประโยชน์และความต้องการร่วมที่มากเพียงพอจะดึงดูดให้ร่วมเป็นเครือข่าย โดยมีจุดมุ่งหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกระบวนการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย เครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาของเครือข่าย ไว้ว่า

2.3.3.1 ลดต้นทุนการผลิตจาก 12,900 บาทต่อไร่ เป็น 10,226 บาท ต่อไร่

2.3.3.2 เพิ่มผลผลิตจาก 800 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 960 กิโลกรัมต่อไร่

2.3.3.3 เพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้พัฒนาคุณภาพทุเรียนเกรดสวย (A,B) เป็นเกรดพรีเมียม คือ จากปริมาณผลผลิต 500 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 700 กิโลกรัม ต่อไร่

2.3.3.4 มีการบริหารจัดการด้านการวางแผนการผลิต โดยให้มีผลผลิตเกรดพรีเมียมออกสู่ตลาด รวมทั้งให้ผลผลิตของสมาชิกมีคุณภาพ ปราศจากโรคและแมลงโดยใช้สารชีวภัณฑ์ ตลอดจนการส่งเสริมการขยายกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อสร้างรายได้ เช่น การแปรรูปผลผลิตตกเกรด การผลิตต้นพันธุ์ การเพิ่มมูลค่าผลผลิตที่ถูกตัดทิ้ง นอกจากนั้นจะให้มีแหล่งรวบรวมผลผลิตและคัดบรรจุตามมาตรฐาน และพัฒนาสมาชิกให้เป็น Smart farmer ส่วนด้านการตลาดจะผลิตสินค้าเกรดพรีเมียม ส่ง Modern Trade เกรดอื่น ๆ ส่งตลาดทั่วไปในท้องถิ่น พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และพัฒนาระบบรับประกันคุณภาพสินค้า เป็นต้น

2.3.4 กระบวนการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน คือ การที่สมาชิกในเครือข่ายต้องเสริมสร้างกระบวนการทำงานของกันและกัน โดยใช้จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยเหลือจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง จะทำให้เกิดการประสานผลประโยชน์ร่วมกันด้วย ซึ่งเครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว จะแก้ไขปัญหาคุณภาพของผลทุเรียนที่ตัดไม่ถูกต้องตามวิธี โดยให้มีกรรมการฝ่ายตัดและคัดแยกโดยเฉพาะ เพื่อไม่ให้สมาชิกเครือข่ายฯ ตัดทุเรียนก่อนเวลาที่เหมาะสม และวิธีตัดต้องถูกต้องโดยทุเรียนจะต้องไม่ตกถึงพื้นดิน ซึ่งจะทำให้หนามทุเรียนหักและผลทุเรียนช้ำ ไม่สามารถเป็นทุเรียนเกรดพรีเมียมที่ให้ราคาสูงได้

นอกจากนั้น เครือข่ายเกษตรกรรมสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว ยังใช้หลักการในการให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ เช่น

2.3.4.1 ให้สมาชิกรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง วิธีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของเครือข่ายฯ โดยมีนายสมาน สีปุเตะ ประธานกรรมการฝ่ายบริหาร นายถลอรอาน สาเมะบาชา ประธานกรรมการฝ่ายดำเนินงาน นายเกษียร อุดมละมูล ผู้จัดการฯ เป็นผู้ให้ความรู้

โดยมีนายภักดี ธรรมเจริญ เกษตรอำเภอกอโคโพธิ์ มาเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง เพื่อให้สมาชิกเครือข่ายฯ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและการทำงานที่เหมือนกัน

2.3.4.2 ให้สมาชิกมีการรวมกลุ่มในการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา และเมตาไรเซียม เพื่อกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชใช้เองในกลุ่ม

2.3.4.3 มีการเพิ่มกิจกรรมของสมาชิกเครือข่ายฯ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การรวมกลุ่มเพื่อกำหนดผลผลิต และการแปรรูปผลผลิตตกเกรด

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วม การพึ่งพาอาศัยกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกจะเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมให้เครือข่ายมีพลังมากขึ้น และเป็นแรงผลักดันให้ความเป็นเครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

2.3.5 ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร เป็นความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญในการโยยสมาชิกเครือข่ายนั้น นั่นคือ ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างกัน ทั้งการสื่อสารระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม และระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เครือข่ายเกษตรสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว จะใช้ระบบการประชุมสมาชิกเครือข่ายเป็นประจำ เพื่อให้เกิดการยอมรับในกระบวนการทำงาน และรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เช่น การประชุมเพื่อควบคุมดูแลผลผลิตและการเก็บเกี่ยว การประชุมของศูนย์คัดแยกเพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนเปิดและปิดตลาด การประชุมสามัญประจำปีของสมาชิกเครือข่ายฯ เพื่อชี้แจงรายได้ของศูนย์คัดแยก ตลอดจนการเลือกตั้งคณะกรรมการที่ร่วบวระการดำรงตำแหน่ง

2.4 ความพร้อมภายในชุมชน

(1) ความพร้อมของสมาชิกและคณะกรรมการเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายประกอบด้วย เกษตรกรสวนทุเรียน โครงการเกษตรแปลงใหญ่จาก 6 หมู่บ้านของตำบลทรายขาว อำเภอกอโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 207 ราย และมีคณะกรรมการเครือข่าย จำนวน 3 ฝ่าย 1 ทีม บริหารงานภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(2) พื้นที่การผลิตของเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ รวมทั้งหมด 492.25 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ตามโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้รับการพัฒนาตามหลักการปฏิบัติของการเกษตรที่ดี (GAP) พันธุ์ทุเรียนที่ผลิต คือ พันธุ์หมอนทองทรายขาว

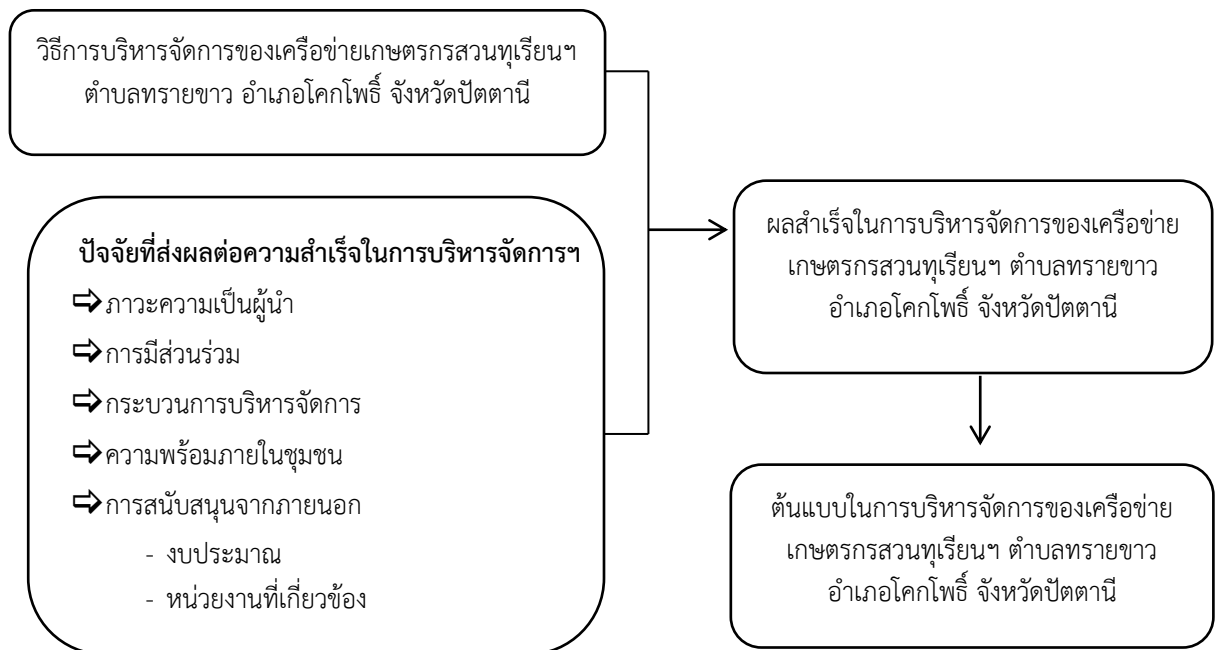
(3) เครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เป็นเงินจำนวน 10,000,000 ในอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 0.01 บาท เพื่อนำมาใช้ในการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิก ปัจจุบันใช้เงินกู้ไปเพียง 5,000,000 บาท เท่านั้น

(4) เครือข่ายได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงาน เช่น การสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ เป็นต้น

2.5 การสนับสนุนจากภายนอก

การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก โดยเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาวได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ในอัตราร้อยละ 0.01 บาท ต่อปี ในวงเงินไม่เกิน 10,000,000 บาท เพื่อการบริหารจัดการของศูนย์คัดแยกในการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกเครือข่าย สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี สำนักงานเกษตรอำเภอกอโคโพธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกอโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สนับสนุนในการให้ความรู้ด้านวิชาการผลิตปุ๋ย การขยายพันธุ์ทุเรียน ให้กับสมาชิกเครือข่ายฯ รวมถึงนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ได้สาธิตและส่งเสริมให้สมาชิกเครือข่ายนำไปดำเนินการตามหลักการและข้อกำหนดของเครือข่าย เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและผลผลิตตามตลาดต้องการ

ทั้งนี้ สามารถสรุปต้นแบบการบริหารจัดการเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียน โครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโคโพธิ์ จังหวัดปัตตานีได้ ดังนี้

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสำเร็จในการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกร : กรณีศึกษาเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า เครือข่ายฯ มีการจัดตั้งเมื่อ วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 6 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยมีนายสมาน สีปุดะ เป็นประธาน และมีนายเกษียร อุดมละมูล เป็นผู้จัดการแปลงใหญ่ โดยเครือข่ายฯ ได้ผลิตทุเรียนหมอนทอง (ทรายขาว) ในพื้นที่ปลูก 492.25 ไร่ มีผลผลิตต่อไร่ จำนวน 1,200 กิโลกรัม ราคาที่จำหน่ายได้เฉลี่ยต่อปี 150 บาทต่อกิโลกรัม (Premium) มีสถานที่จำหน่ายทั่วไปในท้องถิ่น และ Top Supermarket และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกระบวนการผลิตทุเรียน เช่น การขยายพันธุ์ การบำรุงดูแลรักษาต้นพันธุ์ การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต และมีการวางแผนการผลิตให้มีผลผลิตเกรดพรีเมียม (ลักษณะผลทุเรียนต้องมี 4 พูเต็มหรือ 5 พู หนามทุเรียนไม่มีตำหนิ ไม่มีรอยขีด) ออกสู่ตลาด ส่วนด้านการตลาด จะผลิตสินค้าเกรดพรีเมียมส่งตลาดโมเดิร์นเทรด (Modern Trade) สินค้าทั่วไปส่งตลาดท้องถิ่น พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และพัฒนาระบบรับประกันคุณภาพสินค้า โดยมีกิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมกลุ่มผสมปุ๋ยใช้เอง การใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคและแมลง เพิ่มผลผลิตโดยใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพิ่มผลผลิตเกรดพรีเมียมโดยการตัดแต่งกิ่งและผล ใช้ภูมิปัญญาในการกำจัดศัตรูพืช (กระรอกบิน) เพิ่มมูลค่าผลผลิตโดยส่งสินค้าเกรดพรีเมียมขายในตลาดโมเดิร์นเทรด ทำ contact farming พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และมีระบบรับประกันคุณภาพสินค้า

ขณะเดียวกัน ในการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการของเครือข่ายเกษตรกรสวนทุเรียนฯ ตำบลทรายขาว พบว่า มีปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้ (1) ภาวะความเป็นผู้นำ (2) การมีส่วนร่วม (3) กระบวนการบริหารจัดการ (4) ความพร้อมภายในชุมชน และ (5) การสนับสนุนจากภายนอกทั้งในด้านงบประมาณ และวิชาการ

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานสนับสนุนที่รับผิดชอบด้านการผลิตและการตลาดควรสนับสนุนกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานและเพิ่มช่องทางการตลาดให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกเครือข่ายฯ

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส.
- ถนัด เดชทรัพย์. (2550). *การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมาภิบาล*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ปาน กิม. (2540). *การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถานีเครือข่ายวิทยุ มอ. ปัตตานี (ออนไลน์). “รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี” นำสื่อมวลชนดูงานโครงการส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ทุเรียนทรายขาว. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2561, จาก www.psu107525.com/2558/?p.2834.
- สนธยา พลศรี. (2550). *เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุชาติ มีสงฆ์. (2535). *เครือข่ายชาวบ้าน : กระบวนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันประสพการณ์การทำงานเฉพาะกรณีพื้นที่รับผิดชอบของ DISAC ท่าแร่และอุดรธานี*. สังคมพัฒนา, ปีที่ 20 ฉบับที่ 2/2535.

แนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง อำเภอบेतง จังหวัดยะลา สู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน¹

นินุสรา มินทรศักดิ์², ชูลีฟีกอร์ มาโซ², มัสวีณี สาและ³,
ศรีประไพ อุดมละมุล², สุพัตรา รุ่งรัตน์², อานนท์ มุสิกวัฒน์², นุสอ์ฟฟา สาและ⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง อำเภอบेतง จังหวัดยะลา สู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ แนวทางและพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตงไปสู่การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกาแป๊ะกอตอใน อำเภอบेतง จังหวัดยะลา สมาชิกกลุ่ม จำนวน 20 คน และองค์การภาคีร่วมงานวิจัยโดยใช้กระบวนการคือ การจัดเวทีประชาคม การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาดูงาน เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผ่านการสังเคราะห์สรุปเป็นประเด็น จากการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพของชุมชนให้มีความยั่งยืนได้นั้นควรใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากความสนใจและความถนัดของสมาชิกในชุมชน ที่พัฒนาจากความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งการใช้กระบวนการ 5 ก. คือ กลุ่ม กรรมการ กฎกติกา กองทุน และกิจกรรมกลุ่มเป็นหลัก นอกจากนั้น ในการผลักดันให้กลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะทำให้กระบวนการบริหารจัดการกลุ่มนั้นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งนี้ ในกระบวนการดังกล่าว สมาชิกกลุ่มมีความจำเป็นต้องมีพี่เลี้ยงหรือภาคีร่วมเพื่อการพัฒนา รวมถึงสมาชิกกลุ่มต้องมีความซื่อสัตย์ และมีการบริหารงานที่โปร่งใส เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกกลุ่มในการขับเคลื่อนและพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ : กาแฟโบราณ, โกปีเบตง , อำเภอบेतง, วิสาหกิจชุมชน

บทนำ

ในสภาวะสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงผัน การพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้คนเร่งรีบในการทำงานและใช้ชีวิต ภายใต้สังคมที่มีการแข่งขันเช่นนี้ ส่งผลให้คนในสังคมมีภาวะตึงเครียด จึงมีความจำเป็นต้องหากิจกรรมเพื่อความผ่อนคลาย เช่น การดื่มกาแฟ ซึ่งภายใต้การดื่มกาแฟนั้นยังคงแอบแฝงการแสดงออกทางสังคมโดยการดื่มกาแฟในปัจจุบัน สามารถแบ่งสถานะทางสังคมอีกด้วย เช่น ตราสินค้าของกาแฟที่แตกต่างกัน ราคาของกาแฟ และร้านจำหน่ายกาแฟ เป็นต้น วัฒนธรรมและค่านิยมการดื่มกาแฟได้มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ดังนั้น กาแฟจึงมีบทบาททางด้านสังคม เป็นตัวกลางในการสื่อสาร ถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และสืบทอดบรรทัดฐานของสังคม

เมื่อกล่าวถึงถึงการดื่มกาแฟในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การนั่งร้านกาแฟ หรือที่คนในพื้นที่เรียกกันว่า “นั่งร้านน้ำชา” เป็นกิจกรรมหนึ่งของคนในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นวิถีชีวิต และสอดแทรกไปถึงกิจวัตรประจำวันของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะในอำเภอบेतง จังหวัดยะลา วัฒนธรรมการนั่งร้านน้ำชานั้น เป็นกลไกหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคนในพื้นที่ หรือที่เราเรียกว่าเป็น เครื่องมือทางสังคม ที่ถือเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนในสังคมได้มีการแสดงออกทางสังคม และเป็นสิ่งที่จะช่วยให้คนในชุมชนเกิดความสามัคคีกัน สุกัญญา อินทวัน (2559) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของ

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปี (กาแฟโบราณ) อำเภอบेतง จังหวัดยะลา ซึ่งได้รับทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนวิจัย (สกว.)

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

⁴นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา กรมส่งเสริมการเกษตร

พิธีกรรมและความเชื่อต่าง ๆ ที่ทำให้คนในสังคมได้มีกิจกรรมร่วมกัน จะเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันในคนในสังคมมีความสามัคคีและถึงแม้ว่าการนั่งร้านน้ำชา จะไม่ได้เป็นการนั่งดื่มชา หรือแค่ดื่มกาแฟเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่กระบวนการดังกล่าว ยังเป็นการแสดงออกทางด้านสังคม ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ และการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองอีกด้วย

กาแฟเป็นพืชยืนต้น มีทั้งพุ่มเล็กถึงพุ่มใหญ่ จะต้องใช้ระยะเวลาการปลูกช่วงหนึ่งก่อนที่จะให้ผลผลิตออกมา นอกจากนี้การปลูกพืชยืนต้นนั้นจะปลูกครั้งเดียวแล้วจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไปได้หลายปี ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผลผลิตจะเก็บเกี่ยวได้มากในช่วงปีแรก ๆ และจะลดน้อยลงในปีต่อ ๆ ไปสายพันธุ์กาแฟทั่วโลกมีมากกว่า 6,000 สายพันธุ์ แต่มีเพียง 2 สายพันธุ์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและนำมาขยายพันธุ์เพื่อการค้า ได้แก่ สายพันธุ์อาราบิก้าและสายพันธุ์โรบัสต้า ในส่วนของพื้นที่ทางภาคใต้ก็นิยมปลูกพันธุ์กาแฟโรบัสต้า ส่วนใหญ่แล้วจะปลูกที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพรระนอง นครศรีธรรมราช พังงา และจังหวัดกระบี่ กาแฟโรบัสต้าสามารถปลูกได้ดีในที่ราบต่ำ และกาแฟพันธุ์นี้ให้ประโยชน์แก่ผู้ปลูกมากมาย เช่น ต้นกาแฟโรบัสต้าสามารถเพาะปลูกได้ง่าย มีความต้านทานสูงต่อการติดเชื้อ สามารถทนต่ออุณหภูมิและระดับความชื้นที่สูง อีกทั้งกาแฟพันธุ์นี้ยังให้ผลผลิตเมล็ดกาแฟมากกว่าและผลของกาแฟยังสุกเร็วกว่าเมื่อเทียบกับพันธุ์อาราบิก้า อย่างไรก็ตามเมล็ดกาแฟพันธุ์โรบัสต้าเมื่อพิจารณาแล้วจะมีคุณภาพต่ำกว่าพันธุ์อาราบิก้าและมีราคาถูกกว่าอีกด้วย กาแฟโรบัสต้าพันธุ์ไทยเป็นชนิดที่มีคุณภาพดีและมีการยอมรับอย่างกว้างขวางในตลาดการส่งออกระดับนานาชาติ จึงได้มีการนำกาแฟโรบัสต้าแปรรูปเป็นเครื่องดื่มกาแฟกระป๋อง หรือกาแฟสำเร็จรูปชนิดผงเสียส่วนใหญ่ ทั้งนี้ประเทศไทยได้ส่งเสริมให้กาแฟเป็นพืชปลูกหลักในสวนยางพาราถือเป็นรายได้สำรองจากการกรีดยางพาราของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย

ในส่วนของ “โกปี” ซึ่งหมายถึง กาแฟโบราณที่เป็นน้ำสีดำเข้มและมีรสขม หากต้องการดื่มอาจนำมาใส่นมข้นหวานหรือใส่น้ำตาลอย่างเดียวนั้นความชอบของแต่ละคน ซึ่งแต่ละพื้นที่จะเรียกชื่อของโกปีแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับส่วนผสมและชื่อกาแฟโกปีในพื้นที่นั้น ๆ ภูมิปัญญาการทำกาแฟโบราณหรือโกปีนี้มีมาคู่เมืองเบตง จังหวัดยะลา สืบทอดมานานนับเกือบศตวรรษ โดยใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นการนำเอากาแฟโรบัสต้าพันธุ์ท้องถิ่นมาแปรรูป โดยใช้แรงงานคน ไม่มีเครื่องจักรเป็นเครื่องทุ่นแรง ซึ่งต่อมาได้มีการผสมผสาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างชาวจีน และชาวมลายู จึงทำให้พัฒนาการในกระบวนการผลิตเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ของเมืองเบตง ส่งผลทำให้โกปีเบตงมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นรสชาติหวานกลมกล่อม

จากวัฒนธรรมและความต้องการในการดื่มโกปีเบตงนี้เองเป็นการจุดประกายทางความคิดให้แก่กลุ่มสตรีแม่บ้านได้รวมตัวกันเฝ้าระวังจากการประกอบอาชีพหลักคือการทำสวนยางพารา ซึ่งเป็นกลุ่มแม่บ้านที่ต้องการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพหลัก รวมทั้งแก้ปัญหาการว่างงานและเสริมรายได้ให้กับสตรีในหมู่บ้าน จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของโกปี และได้รวมกลุ่มสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกาแฟที่เคยปลูกอยู่ในท้องถิ่น โดยแต่เดิมจะใช้เมล็ดกาแฟสายพันธุ์โรบัสต้า ผลิตโกปีที่มีกลิ่นหอมโดยผ่านกระบวนการผลิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีรสชาติหวานกลมกล่อม โดยเมื่อเตรียมผงกาแฟละเอียดที่ผ่านกระบวนการเคี่ยวด้วยน้ำตาลแล้ว ก็นำไปบรรจุในรูปแบบของพร้อมซองเพื่อจำหน่ายให้กลุ่มลูกค้านักท่องเที่ยว ดังนั้น โกปีเบตงจึงกลายเป็นสินค้าของฝากสำคัญอีกชิ้นหนึ่งจากการเยือนเมืองเบตงและยิ่งไปกว่านั้นขณะนี้โกปีเบตงก็ได้ถูกบรรจุให้เป็นหนึ่งในรายชื่อของ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของจังหวัดยะลาอีกด้วย ซึ่ง ณ ปัจจุบันนี้ในเขตเทศบาลเมืองเบตง มีกลุ่มผู้ผลิตโกปีอยู่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแม่บ้านชุมชนกาแป๊ะฮูลู กลุ่มแม่บ้านชุมชนกาแป๊ะกอตอโน และกลุ่มแม่บ้านฮางุส โดยมีถึง 3 ตระ คือ กาแฟโบราณ กาแฟวังเก่า และกาแฟโบราณ เบตง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มแม่บ้านผลิตกาแฟกาแป๊ะกอตอโน (กาแฟวังเก่า) เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากความโดดเด่นของกลุ่มนี้ คือ 1) สมาชิกมีความสนใจในการเพิ่มการผลิตกาแฟและการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของกลุ่ม ซึ่งจะนำไปสู่การมีรายได้ของสมาชิกกลุ่มที่เพิ่มขึ้น 2) เป็นกลุ่มที่มีกระบวนการผลิตกาแฟที่เป็นเอกลักษณ์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมในการผลิต 3) บริบทของชุมชนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาสามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ให้เป็นหมู่บ้านกาแฟรองรับการการท่องเที่ยวต่อไปได้

จากสภาพการณ์ดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบ และแนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตงไปสู่การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับคือ สามารถได้แนวทางในการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกาแปะกอตอใน ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา รวมถึงสามารถเป็นแนวทางให้กลุ่มอาชีพอื่น ๆ นำไปปฏิบัติและพัฒนากลุ่มได้ รวมถึงสมาชิกกลุ่มสามารถเพิ่มรายได้และเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวของเมืองเบตง และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็น Signature product ของเมืองเบตงได้ นอกจากนี้เป็นการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและเป็นการอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอัตลักษณ์การทำกาแปะโบราณเบตงต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง (กาแปะโบราณ) อำเภอเบตง จังหวัดยะลาสู่การพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ด้วยวิธีการพัฒนากลุ่มสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน

ด้านประชากร

สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง (กาแปะโบราณ) บ้านกาแปะกอตอใน ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จำนวน 20 คน และภาคร่วมงานวิจัยทั้งภาครัฐ ได้แก่ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเบตง เทศบาลเมืองเบตง สำนักงานเกษตรอำเภอเบตง และโรงเรียนเทศบาล 2 บ้านกาแปะกอตอ และภาคเอกชน ได้แก่ สหกรณ์ผู้ปลูกกาแปะจังหวัดชุมพร วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกาแปะถ้ำสิงห์ (กาแปะถ้ำสิงห์) จังหวัดชุมพร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองแซะสามัคคี ผลิตกาแปะโบราณ ตรา “กาแปะลุงเหนือ” ซึ่งเป็นกลุ่มภาคีที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางและนโยบายขององค์กรในการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง (กาแปะโบราณ) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

นิยามศัพท์

แนวทางการพัฒนา หมายถึง แนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้กลุ่มและการดำรงชีวิตของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านผู้ผลิตโกปีเบตงดีขึ้น

โกปีเบตง หมายถึง กาแปะโบราณของอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่มีกรรมวิธีการผลิตโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง หมายถึง กลุ่มแม่บ้านที่ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตโกปีในเขตเทศบาลเมืองเบตง ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกาแปะกอตอใน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

เนื่องด้วยบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ผลิตโกปี (กาแปะโบราณ) อำเภอเบตง จังหวัดยะลาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยจึงนำเอาทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยดังกล่าว และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในบทความนี้ได้ดังนี้

การบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม

ในการบริหารกลุ่ม องค์การนั้น นอกจากผู้บริหารซึ่งมีบทบาทสำคัญในกลุ่มแล้ว สมาชิกหรือบุคคลในกลุ่มก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กลุ่มก้าวหน้าไปได้ด้วยดี การบริหารในปัจจุบันจึงพยายามหาวิธีการที่จะให้มีการยอมรับและความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร และสมาชิกกลุ่ม แนวความคิดหนึ่งของการบริหารก็คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) ได้ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกลุ่มตามแนวคิดของแมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960) ที่มีความเห็นว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดผลดีต่อการควบคุมตนเอง และการควบคุมตนเอง จะช่วยให้บุคคลรู้จักพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ในด้านการตัดสินใจ การแสดงออก เทคนิค การควบคุมงาน ตลอดจนทัศนคติและความสามารถที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ ตามแนวคิดของอาร์กิส (Argyris, 1964 ; อ้างถึงใน จันทราณี สงวนนาม)

ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นความพยายามที่จะจูงใจ ให้ผู้ที่ร่วมปฏิบัติงานในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือกันพัฒนางานด้วยความเต็มใจ ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีผู้ทำการศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก และให้คำนิยามความหมายที่ต่างกันไป อาร์กิส (Argyris, 1964) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ ควรประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับกลุ่มที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานกลุ่มแม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของกลุ่มแล้ว
2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ระหว่างกลุ่ม สมาชิก และความร่วมมือกันจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะส่งผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของกลุ่ม

เอกชัย กิสุพันธ์ (2538) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า รูปแบบของความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกัน (Involvement) ของสมาชิกในการประชุมหรือเพื่อตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน

คุณวุฒิ คนฉลาด (2540) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่มุ่งให้สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม งานจึงประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ การจัดการแบบมีส่วนร่วม เน้นการจัดการที่ผู้เกี่ยวข้องหรือควบคุมปัญหาได้ มาช่วยกันแก้ปัญหาแบบเป็นทีม ซึ่งจะได้ยอมรับในปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหาได้ดีขึ้นมักจะได้ผลทางจิตวิทยา สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของทุกคนด้วย

ธงชัย สันติวงษ์ (2543) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการใช้วิธีการแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เช่น การให้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อประกอบ การตัดสินใจ ของผู้บริหาร ตลอดจนการให้โอกาสและอิสระกับกลุ่มที่จะตัดสินใจทำงานเองภายใต้เป้าหมาย และนโยบายที่มอบหมายไว้ให้กว้าง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงานอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และให้ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารระดับสูงจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารมีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะ

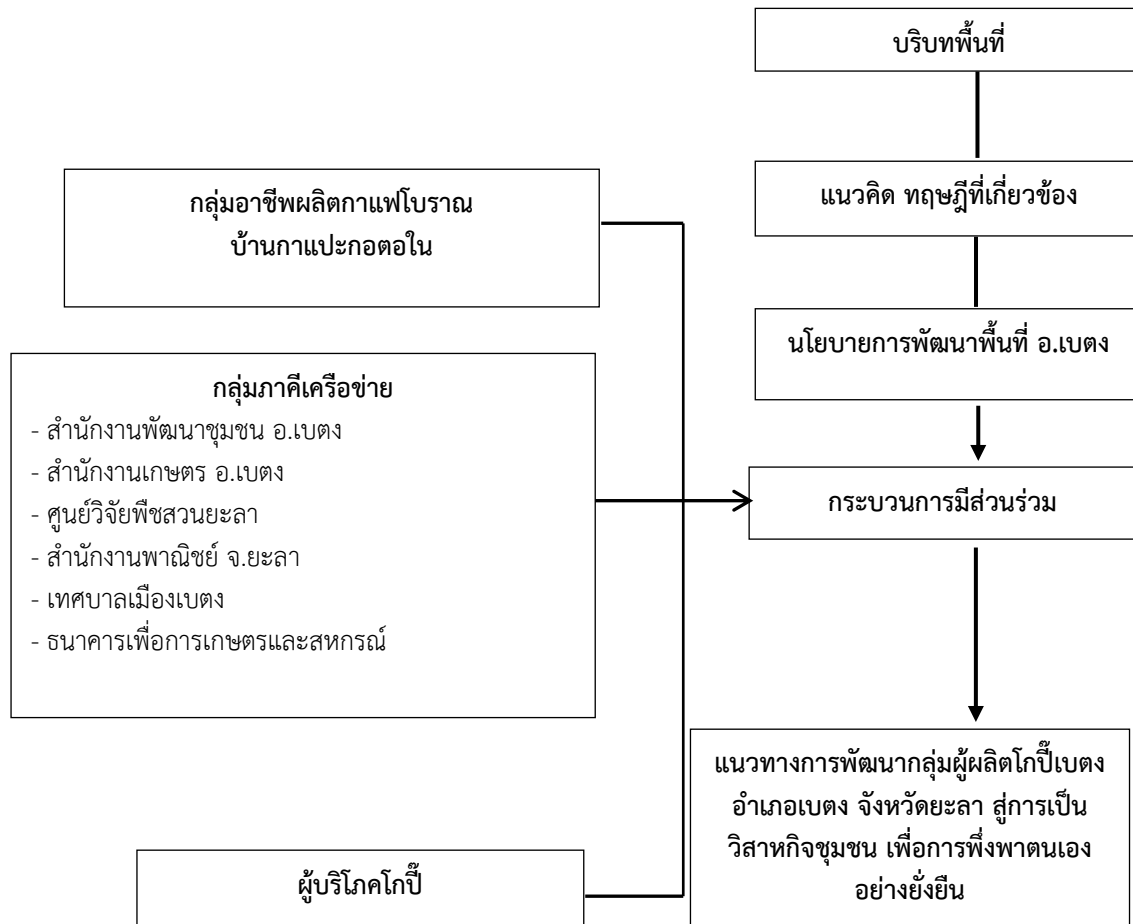
ความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพัน และร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้ร่วมกันตัดสินใจจะนำพาให้สมาชิกทุกคนร่วมมือกันดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในการทำงานเปิดโอกาสให้บุคคลเติบโต และประสบความสำเร็จในงาน สร้างความรับผิดชอบทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รวมทั้งเป็นการแก้ไข ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการของบุคคลกับกลุ่มด้วย จึงมีผลดีต่อการบริหารงานดังนี้ (อนงค์ อนันตริยเวช, 2539)

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น เมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงทำให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ถ้าการเปลี่ยนแปลงถูกมองว่าเป็นสิ่งบังคับก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาดีขึ้น การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้ความไม่พอใจของกลุ่มถูกเปิดเผยออกมา และสามารถยุติได้โดยการอภิปรายอย่างตรงไปตรงมา
3. ความผูกพันของบุคคลต่อกลุ่มมีมากขึ้น เพราะสมาชิกรู้สึกถึงความสำคัญและคุณค่าในกลุ่ม
4. มีความไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญของกลุ่มทำให้สมาชิกรู้แรงจูงใจ และความต้องการของฝ่ายบริหาร ทำให้มีความไว้วางใจกันมากขึ้นอันนำไปสู่ความรับผิดชอบให้เกียรติและมีการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา
5. การบริหารจะง่ายขึ้น เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความไว้วางใจฝ่ายบริหารยอมรับการเปลี่ยนแปลง การบริหารงานจะง่ายขึ้นการควบคุมจะน้อยลง สมาชิกมีความรับผิดชอบมากขึ้น
6. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพมากขึ้น การรวมความรู้ความสามารถของผู้รู้ในหลายสาขาที่แตกต่างกันทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น
7. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้นอันเป็นการพัฒนาการสื่อสารแบบสองทางให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
8. เป็นการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ

โดยสรุปแล้ว การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการบริหารที่ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผูกพันและความรับผิดชอบต่อกลุ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญ พร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานและองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสิ่งสำคัญจะต้องทราบถึงประโยชน์ ข้อจำกัด และอุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่ม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีดังกล่าวมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการวิจัยแบบปฏิบัติการ ซึ่งศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกาแปะกอตอใน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยมีสมาชิกกลุ่มจำนวน 20 คน ในการศึกษากระบวนการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการประสานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการผลิตโกปีเบตงของกลุ่มแม่บ้านผู้ประกอบอาชีพผลิตกาแฟโบราณทั้งภาครัฐ ได้แก่ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเบตง เทศบาลเมืองเบตง สำนักงานเกษตรอำเภอเบตง และโรงเรียนเทศบาล 2 บ้านกาแปะกอตอ และภาคเอกชน ได้แก่ สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกาแฟถ้ำสิงห์ (กาแฟถ้ำสิงห์) จังหวัดชุมพร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านหนองแซะสามัคคี ผลิตกาแฟโบราณ ตรา “กาแฟลุงเหนือ” โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ 1) การจัดเวทีประชาคม 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) 3) การสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) 4) การศึกษาดูงานด้านธุรกิจกาแฟของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเสริมความรู้ เพิ่มประสบการณ์ และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตกาแฟโดยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการดังกล่าว โดยวิธีการสรุปประเด็นเนื้อหาและการจัดระบบการวางแผนการพัฒนากลุ่ม

ผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาดังผ่านจากกระบวนการ ได้แก่ 1) การจัดเวทีประชาคม 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) 3) การสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) และ 4) การศึกษาดูงานด้านธุรกิจจากกลุ่มและรูปแบบของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ โดยเลือกประเด็นการสรุปด้านแนวทางการพัฒนา

กลุ่มผู้ผลิตโกปีเบตง โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อหลัก คือ แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ และแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาผู้วิจัยได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ผ่านการสรุปประเด็นจากการดำเนินงานต่าง ๆ และใช้หลักการบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม พบว่ากลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่มเป็นอย่างมาก ดังนั้นคณะนักวิจัยจึงดำเนินการโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมประชุมกับกลุ่มแม่บ้าน เพื่อจัดหาแนวทางการพัฒนากลุ่ม และการร่างระเบียบใหม่ โดยคณะนักวิจัยได้ดำเนินการตามหลัก 5 ก. คือ

1.1 สมาชิกกลุ่ม (ก1)

มีการทำแบบฟอร์มใบสมัครสมาชิกและแบบฟอร์มทะเบียนรายชื่อสมาชิกขึ้นใหม่ จึงทำให้ได้จำนวนสมาชิกของกลุ่มอย่างชัดเจน คือ จำนวน 20 คน

1.2 คณะกรรมการกลุ่ม (ก2)

คณะวิจัยร่วมกับเทศบาลเมืองเบตงและสมาชิกกลุ่มแม่บ้านฯ ประชุมกลุ่มคัดเลือกเพื่อหาคณะกรรมการบริหารกลุ่มและได้รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มชุดใหม่ทั้งหมด จำนวน 9 คน ซึ่งคณะนักวิจัยร่วมกับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านฯ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโดยประกอบด้วยตำแหน่งหลัก ๆ คือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์คณะกรรมการฝ่ายผลิต และคณะกรรมการฝ่ายการตลาด

1.3 กฎกติกาของกลุ่ม (ก3)

คณะวิจัยร่วมกับกลุ่มได้กร่างระเบียบข้อบังคับ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่มเพื่อใช้เป็นกฎในการปฏิบัติตามของสมาชิกในกลุ่ม โดยกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ หากจะมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของกลุ่มจะต้องเป็นไปตามความต้องการของที่ประชุมใหญ่เท่านั้น โดยแบ่งออกเป็น 8 หมวดดังนี้ หมวดที่ 1 ข้อความทั่วไป โดยมีชื่อระเบียบข้อบังคับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กาแป๊ะกอตอในและที่ตั้งกลุ่ม หมวดที่ 2 แสดงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม หมวดที่ 3 คุณสมบัติของสมาชิก จะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนกาแป๊ะกอตอใน ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลาเท่านั้น หมวดที่ 4 สมาชิกภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามหมวดที่ 3 หมวดที่ 5 เงินทุนของกลุ่มแสดงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐและการดำเนินงานของกลุ่ม หมวดที่ 6 คณะกรรมการบริหารกลุ่ม ประกอบด้วย 9 คน หมวดที่ 7 การแก้ไขหรือเพิ่มเติมระเบียบข้อบังคับ สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ โดยใช้มติในที่ประชุมของสมาชิกเกินกึ่งหนึ่ง และหมวดที่ 8 บทเฉพาะกาล ให้ประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มเป็นผู้ลงนามในระเบียบข้อบังคับและมีผลบังคับใช้ในวันที่ประธานลงนาม

1.4 กองทุนกลุ่ม (ก4)

กิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านฯ เป็นกระบวนการผลิตโกปี(กาแฟโบราณ) ย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น โดยกลุ่มฯ จะมีสมาชิกลงทุนจำนวน 100 บาทต่อหุ้น แต่ไม่เกิน 5 หุ้นต่อคน เพื่อเป็นเงินหมุนเวียนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยคณะวิจัยได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนธุรกิจให้สมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีการให้ความรู้การบริหารจัดการบัญชีกลุ่มและได้นำแบบฟอร์มต่าง ๆ ทางด้านบัญชีมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมของกลุ่ม นำมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม

1.5 กิจกรรมกลุ่ม (ก 5)

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกาแป๊ะกอตอในตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กำหนดให้มีการผลิตโกปี (กาแฟโบราณ) สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ จำนวน 8 กิโลกรัม ของเมล็ดกาแฟสารในการผลิต ซึ่งจะมีบรรจุภัณฑ์ในแบบและขนาดต่าง ๆ

2. แนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการต่าง ๆ ได้ พบว่า การบริหารกลุ่มอาชีพชุมชนหากจะให้ความมั่นคงและยั่งยืนนั้น กลุ่มควรจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อการสนับสนุนจากองค์กรทางภาครัฐและเอกชน

ดังนั้นการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อให้เป็นไปตามคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาสู่การจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

2.1 สมาชิกกลุ่มต้องหาความเป็นอัตลักษณ์ของกิจการ ซึ่งในที่นี้ กลุ่มมีการผลิตโกปี (กาแฟโบราณ) ซึ่งเป็นเครื่องดื่มที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน จึงทำให้เกิดการพัฒนา และแก้ไขปัญหาด้านรายได้ของสมาชิก

2.2 ความชัดเจนและมั่นคงในจำนวนของสมาชิก กิจการที่ดำเนินการร่วมกันในชุมชน ประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชนไม่น้อยกว่า 15 คน โดยบุคคลดังกล่าวไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน

2.3 กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกิจการของกลุ่มให้ชัดเจน โดยกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ให้สมาชิกสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชนกาแปะกอตอโน รวมถึงไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของสังคม

2.4 การยื่นคำขอจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อกลุ่มได้กำหนดเนื้อหารายละเอียดได้ชัดเจนแล้ว ประธานกลุ่มเป็นตัวแทนไปยื่นขอจดทะเบียน พร้อมสำเนาบัตรประชาชน สำเนาที่ประทับซึ่งมีเนื้อหาได้มอบหมายให้ประธานกลุ่มมาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจที่มีการระบุชื่อวิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะจัดตั้ง พร้อมทั้งตั้งวิสาหกิจชุมชนรายชื่อและที่อยู่พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิก และกิจการที่วิสาหกิจชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินการ โดยยื่นความประสงค์ขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่สำนักงานเกษตรอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจเอกสารแล้วจะดำเนินการส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านวิสาหกิจชุมชนพิจารณาคำขอจดทะเบียนส่งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ

2.5 เมื่อดำเนินการยื่นคำขอจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนแล้ว ผลการดำเนินการจะเสร็จสิ้นภายใน 7-15 วันหลังยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน โดยจะต้องรอผลประเมินการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ซึ่งทางกลุ่มได้รับการอนุมัติ โดยใช้ชื่อ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกาแปะกอตอโน (โกปีวังเก่า)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปโดยพิจารณาจากผลการศึกษาข้างต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพของชุมชน ควรเริ่มจากความสนใจและความถนัดของสมาชิกในชุมชน โดยพัฒนาจากความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งการใช้กระบวนการ 5 ก. คือ กลุ่ม กรรมการ กฎกติกา กองทุน และกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งตรงกับ นฤมล พึ่งกิจ (2559) กล่าวถึง สภาพการดำเนินการของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลพุดเตยจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ด้านผู้นำกลุ่มอาชีพ ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชนด้านการเงินและบัญชี ด้านการวางแผน การดำเนินงานซึ่งตรงกับทฤษฎีการบริหารที่เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบ และการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจด้วยเหตุและผลและสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารกลุ่มโดยเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในทุกกระบวนการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้กลุ่มมีการพัฒนาและยั่งยืน

2. การผลักดันให้กลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นจะทำให้กระบวนการบริหารจัดการกลุ่มนั้นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปัจจุบัน ถือเป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นการพัฒนาที่อยู่บนหลักการความพอเพียงเน้นการดำเนินการเพื่อความอยู่รอด แก้ไขปัญหาพื้นฐานได้เป็นอย่างดีหากผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชนให้ทุกคนพึ่งตนเองได้ โดยผ่านการตั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจนี้เอง

3. ในการพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อการพัฒนาไปสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนนั้น กลุ่มชุมชนมีความจำเป็นต้องมีพี่เลี้ยงหรือภาคีร่วมเพื่อการพัฒนา เช่น องค์กรทางวิชาการ ที่จะเข้าไปให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิก การติดตามและประเมินงานในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การติดตามการประชุมของกลุ่ม การติดตามกิจกรรมของกลุ่ม การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความร่วมมือ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนนั้น นอกจากการใช้กระบวนการ 5 ก. และการมีส่วนร่วมแล้วนั้น สมาชิกกลุ่มเองต้องมีความซื่อสัตย์ และมีการบริหารงานที่โปร่งใส เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกกลุ่มในการขับเคลื่อน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐผู้รับผิดชอบดูแลและพัฒนา กลุ่มควรมีความจริงใจและสม่ำเสมอในการติดตาม นอกจากนี้กลุ่มชุมชนต้องมีการแต่งตั้งพี่เลี้ยงในการพัฒนา กลุ่ม โดยเฉพาะ เพื่อคอยติดตามและให้คำปรึกษาในการพัฒนา กลุ่มต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อุทองทรัพย์. (2559). การปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟในภาคเหนือภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 9(1), (มกราคม-มิถุนายน).
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2544). แนวคิด เศรษฐกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- นฤมล พึ่งกิจ และคณะ. (2559). การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุห์ จังหวัด เพชรบูรณ์. *วารสารราชภัฏพระนคร (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 11(2) (กรกฎาคม- ธันวาคม).
- นันทน์ภัส ทรัพย์โชคธนกุล และคณะ. (2557). “กาแฟดอยช้าง” คุณภาพชีวิตของผู้ประกอบการไทยภายใต้ตราสินค้าเพื่อการค้าที่เป็นธรรม. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*. 7 (2) (พฤษภาคม – สิงหาคม).
- นิคม จันทริวิฑูร. (2540). *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการแก้วิกฤติสังคมไทย*. โดยราชบัณฑิตยสถานในพระบรมราชวัง.
- ผกามาศ เพชรสิน. (2558). ภูมิปัญญาการทำกาแฟโบราณเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างกระบี่- เกาะลันตา กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านร่ำหมาด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 10(1) (เมษายน-กันยายน).
- พัชรี หล้าแหล่ง. (2555). แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด. *Veridian E-Journal*, SU.5 (2)1, (มกราคม-เมษายน).
- ศุภวิทย์ชัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2549). *ร้อยละแปดวิสาหกิจ (ใน) ชุมชนแนวทางการวิจัยกลยุทธ์กรณีศึกษา*. เชียงใหม่ : กู๊ดพริ้นท์พริ้นติ้ง.
- สุกัญญา อินทวัน และคณะ. (2559). การศึกษาโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมต่อเจ้าหลวงคำแดงอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. *พินเนศวร์สาร*, 12(1), (มกราคม-มิถุนายน).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554)*. กรุงเทพฯ : วิ.เจ.พริ้นติ้ง.
- สินี ช่วงฉ่ำ และดิลก สารวดี. (2544). ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรม. *มข.วิจัย*, 3(2), 21
- Asmat-Nizam Abdul-Talib Samshul-Amry Abdul-Latif Norhayati Zakaria, (2011). "Gloria Jean's Coffee in Malaysia ", *Emerald Emerging Markets Case Studies*, Vol. 1 Iss1 pp. 1 - 7
- Maria-Alejandra Gonzalez-Perez Santiago Gutierrez-Viana, (2014). "Cooperation in coffee markets: the case of Vietnam and Colombia", *Journal of Agribusiness in Developing and Emerging Economies*, Vol. 2 Iss 1 pp. 57 – 73.
- Siti Nurbaya Abdul Rahman. (2010). *MALAYSIAN COFFEE CULTURE: A RESEARCH OF SOCIAL ASPECT, BRANDING AND DESIGN*. (Master Thesis). Art History & Cultural Management (AD771), Faculty of Art & Design, UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA.

Yeo Sing Yee and Joyce Leu Fong Yuen. (2014). THE RECRUITMENT OF MIGRANT WORKERS IN THE FOOD SERVICE INDUSTRY IN MALAYSIA. A STUDY OF OLD TOWN WHITE COFFEE AND PAPPA RICH KOPITIAM. *International Journal of Business, Economics and Management*, 1(10): 291-304

ความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา

นุรีปาชียะห์ บารานิง¹

ดร.ยุทธนา กาเต็ม, อาจารย์ศรีประไพ อุดมละมูล, อาจารย์อานนท์ มุสิกวัฒน์, อาจารย์นิรุสรา มินทรศักดิ์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา และเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา จำนวน 393 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test และ F-test

ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา พบว่า ภาพรวมทั้ง 13 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 0.91) จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1.) ด้านการแจ้งเกิด ($\bar{x}$ = 4.11, S.D. = 1.00) 2.) ด้านการแจ้งย้ายที่อยู่ ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 0.92) 3.) ด้านการขอเลขที่ ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 1.00) 4.) ด้านการจดทะเบียนรับรองบุตร ($\bar{x}$ = 3.97, S.D. = 1.00) 5.) ด้านการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 1.00) 6.) ด้านการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ($\bar{x}$ = 3.93, S.D. = 0.96) 7.) ด้านการจดทะเบียนสมรส ($\bar{x}$ = 3.94, S.D. = 0.96) 8.) ด้านการจดทะเบียนหย่า ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = 0.99) 9.) ด้านการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ($\bar{x}$ = 3.96, S.D. = 0.99) 10.) ด้านการจดทะเบียนฐานะครอบครัว ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 1.02) 11.) ด้านการเปลี่ยนชื่อตนเอง ($\bar{x}$ = 3.96, S.D. = 0.96) 12.) ด้านการเปลี่ยนชื่อสกุล ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 1.01) และ 13.) ด้านการขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = 1.00)

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, การให้บริการงานทะเบียนราษฎร, อำเภอธำมธาร

บทนำ

การให้บริการแก่ประชาชนเป็นนโยบายที่ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญ และการเอาใจใส่พยายามผลักดันให้มีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนให้ดีขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมประชาธิปไตยนั้น การตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นพันธกิจสำคัญอันดับแรกของรัฐพึงกระทำ ยิ่งในช่วงปัจจุบันเป็นกระแสการเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ที่เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของโลกล้วนพุ่งเป้าไปสู่จุดหมายเดียวกันคือการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centered) ในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชนได้เพิ่มมากขึ้นรวมทั้งประชาชนมีการเรียกร้องการบริการที่ดีขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปหรือองค์กรประชาชนเปิดเผยความต้องการของตนให้สังคมได้รับรู้ง่ายขึ้น ประชาชนมีระดับการศึกษาและค่านิยมประชาธิปไตยที่สูงขึ้นทำให้ต้องการภาครัฐที่มีความโปร่งใสและรับผิดชอบในการดำเนินงานมากขึ้น

กระทรวงมหาดไทยเป็นส่วนราชการที่มีภาระหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนส่วนหนึ่งรับผิดชอบให้บริการของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับประชาชนตั้งแต่เกิดจนตายและยังเป็นงานที่มีความสำคัญต่อชาติทั้งในด้านความมั่นคงการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งทุกคนต้องอาศัยฐานข้อมูลทางการทะเบียนราษฎรทั้งสิ้น

¹ นักศึกษาศาสาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

² อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ดังนั้นข้าราชการผู้ปฏิบัติงานงานทะเบียนและบัตรฯ ณ สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น จึงถือว่าเป็นหัวใจแห่งงานบริการประชาชน ข้าราชการเหล่านี้จะต้องมีการเรียนรู้พัฒนางาน พัฒนาตนเองให้มีความพร้อมมีทัศนคติที่ดีต่องานและประชาชนมีจิตใจบริการ (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2546)

การบริการงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนในอดีตมีความล่าช้า มีขั้นตอนในการบริการที่สลับซับซ้อน รัฐจะเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งหมดโดยมอบอำนาจให้ส่วนภูมิภาคเป็นตัวแทนรัฐบาลกลาง ต่อมาเมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ทำให้ประชาชนมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาก รัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง รัฐจึงแก้ไขปัญหาโดยการจัดตั้งรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และพัทยา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะให้ทั่วถึง แต่การให้บริการงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนยังประสบปัญหาที่ได้รับการติดขัด ร้องเรียนเกี่ยวกับการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานผู้รับบริการมักไม่ได้รับการให้คำปรึกษาตลอดจนความเสมอภาคในการให้บริการ (สุวัฒน์ สุวิบูลย์, 2548) กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรได้กำหนดระเบียบปฏิบัติในการแจ้งเกิด การแจ้งตาย การย้ายที่อยู่ การจัดทำทะเบียนคนและทะเบียนบ้านพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายสำคัญที่กำหนดระเบียบปฏิบัติ การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การย้ายที่อยู่ การจัดทำทะเบียนคนและทะเบียนบ้าน เป็นกฎหมายที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับตนเองและสังคมเป็นอย่างมาก เมื่อคนเกิดมาจะต้องทำอย่างไร เป็นหน้าที่ของใครที่จะแจ้งเกิด ไปแจ้งที่ไหน หรือเมื่อมีคนตายผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติอย่างไร เมื่อต้องการย้ายที่อยู่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างไร (อริศรา จำปาสาร, 2556)

ในอดีตอำเภอธำมธารโต จังหวัดยะลาเป็นส่วนหนึ่งของตำบลแม่หวาด อำเภอบันนังสตา ต่อมาเมื่อเดือนมิถุนายน 2518 จึงได้แยกจากอำเภอบันนังสตาเป็นกิ่งอำเภอธำมธารโต ซึ่งในปัจจุบันประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากอำเภอบันนังสตาก็เป็นกิ่งอำเภอธำมธารโต ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอธำมธารโต จังหวัดยะลาแบ่งการปกครองเป็น 4 ตำบล ได้แก่ ต.ธำมธาร ต.บ้านแห้ว ต.แม่หวาด ต.ศรีเขต ปัจจุบันนี้รัฐบาลสนับสนุนหน่วยงานของภาครัฐที่มีอยู่ในชุมชนในหลาย ๆ ด้าน เช่น สำนักงานอำเภอที่มีฝ่ายทะเบียนราษฎรไว้คอยให้บริการแก่ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มงานทะเบียนราษฎร (ข้อมูลอำเภอธำมธารโต ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา) การทำงานทะเบียนราษฎรที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลโดยตรง ได้แก่ การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การแจ้งย้ายที่อยู่ การแจ้งเกี่ยวกับบ้าน และการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นการประมวลข้อมูลประชากรที่มีปริมาณมากและต้องจัดเก็บแก้ไขให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันตลอดเวลา เพราะเนื่องจากการพิสูจน์ตัวบุคคล การให้บริการงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน อำเภอธำมธารโต จังหวัดยะลายังประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาในเรื่องการให้บริการ คุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่สำนักงานทะเบียนราษฎร และผู้ใช้บริการมักไม่ได้รับการต้อนรับที่เท่าเทียมกัน พนักงานไม่ตระหนักต่อหน้าที่ของตนเอง (สุวัฒน์ สุวิบูลย์, 2548)

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สำนักงานทะเบียนราษฎรของอำเภอธำมธารโต จังหวัดยะลา ยังประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาเรื่องการให้บริการ คุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่สำนักงานทะเบียนราษฎร และผู้ใช้บริการมักไม่ได้รับการต้อนรับที่เท่าเทียมกัน พนักงานไม่ตระหนักต่อหน้าที่ของตนเอง ส่งผลทำให้ขาดคุณภาพการให้บริการของสำนักงานทะเบียนราษฎร และคุณภาพของประชาชนที่มาใช้บริการ อีกทั้งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งทางสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมธารโต จังหวัดยะลา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญการให้บริการ คุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่สำนักงานทะเบียนราษฎร และผู้ใช้บริการควรได้รับการต้อนรับที่เท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมธารโต จังหวัดยะลา โดยผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการของสำนักงานฝ่ายทะเบียนราษฎรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตอำเภอธำมธารโต จังหวัดยะลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนอำเภอธำมธารในเขตพื้นที่อำเภอธำมธารแบ่งเขตการปกครองเป็น 4 ตำบล 37 หมู่บ้านประชากร 24,185 คน กลุ่มตัวอย่าง 393 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างและประยุกต์จากแบบสอบถามงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ (2535) เป็นตัวอย่างในการออกแบบเครื่องมือวิจัยโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน มีการทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดย 1.) การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม (IOC) โดยใช้ข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรง = 1.00 และ 2.) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นโดยค่าผลสัมประสิทธิ์แอลฟา alpha

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอธำมธาร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 393 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 393 ชุด มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

การตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างพบว่า เพศชาย มีจำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 เพศหญิง มีจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 และประชาชนที่มีอายุ 20-25 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 สถานภาพเป็นคนโสด จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 การศึกษาอยู่ในระดับไม่ได้เรียน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 อาชีพเกษตรกร/ประมง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6

2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร์ของประชาชนอำเภอธำมธาร จังหวัดยะลาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร์อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 374 คน คิดเป็นร้อยละ 95.2 และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

3. ระดับความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอธำมธาร จังหวัดยะลา ภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจำนวน 186 คน ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 0.91) จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1.) ด้านการแจ้งเกิด จำนวน 166 คน ($\bar{x}$ = 4.11, S.D. = 1.00) 2.) ด้านการแจ้งย้ายที่อยู่ จำนวน 202 คน ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 0.92) 3.) ด้านการขอเลขที่ จำนวน 187 คน ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 1.00) 4.) ด้านการจดทะเบียนรับรองบุตร จำนวน 183 คน ($\bar{x}$ = 3.97, S.D. = 1.00) 5.) ด้านการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน จำนวน 183 คน ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 1.00) 6.) ด้านการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน จำนวน 174 คน ($\bar{x}$ = 3.93, S.D. = 0.96) 7.) ด้านการจดทะเบียนสมรส จำนวน 181 คน ($\bar{x}$ = 3.94, S.D. = 0.96) 8.) ด้านการจดทะเบียนหย่า จำนวน 177 คน ($\bar{x}$ = 3.99,

S.D.= 0.99) 9.) ด้านการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม จำนวน 216 คน ($\bar{x}$ = 3.96, S.D.= 0.99) 10.) ด้านการจดทะเบียนฐานะครอบครัว จำนวน 202 คน ($\bar{x}$ = 4.09, S.D.= 1.02) 11.) ด้านการเปลี่ยนชื่อตนเอง จำนวน 212 คน ($\bar{x}$ = 3.96, S.D.= 0.96) 12.) ด้านการเปลี่ยนชื่อสกุล จำนวน 197 คน ($\bar{x}$ = 4.00, S.D.= 1.01) และ 13.) ด้านการขอทำบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 209 คน ($\bar{x}$ = 3.99, S.D.= 1.00)

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลา

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลาพบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลา ที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน สถานภาพต่างกัน อาชีพต่างกันและระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจไม่ต่างกัน ทั้งนี้ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรมีระดับความรู้ความเข้าใจในงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากปัจจุบันประชาชนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงสามารถเป็นหัวหน้าครอบครัวได้ มีการพัฒนาทางด้านจิตใจให้มีความเป็นผู้นำในการที่จะดูแลคนในครอบครัว และมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลาที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพวัลย์ ชลาลัย (2556) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของผู้มาใช้บริการงานทะเบียน อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด พบว่า ประชาชนที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการให้บริการงานทะเบียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วิษณุพงษ์ สงวนสัจพงษ์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านการทะเบียนของกรมการปกครอง : กรณีศึกษาสำนักงานทะเบียนอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความพึงพอใจในการใช้บริการมากกว่าเพศชาย

2. ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีความทันสมัยสามารถอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตของทุกคนทำให้ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเรียนรู้และค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ผ่านเทคโนโลยีได้ง่ายยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการให้บริการต่าง ๆ ที่ประชาชนควรได้รับอย่างรวดเร็วส่งผลให้ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการเหมือนกันและสามารถมีส่วนร่วมในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ได้อย่างไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิญา อุณเรือน (2556) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งต่อการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีอายุน้อยกว่ามีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรมากกว่าผู้ให้บริการที่มีอายุมากกว่า ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วิษณุพงษ์ สงวนสัจพงษ์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านการทะเบียนของกรมการปกครอง : กรณีศึกษาสำนักงานทะเบียนอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีอายุมากกว่ามีความพึงพอใจต่อการให้บริการสำนักงานทะเบียนมากกว่าผู้ให้บริการที่มีอายุน้อยกว่า

3. ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธ จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีเวลาในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและรับรู้การประชาสัมพันธ์ของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธคล้ายๆกัน มีความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการคล้ายคลึงกันและมีส่วนร่วมในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธ จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับการศึกษาของอร่าม สัมพะวงศ์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการบริการของสำนักทะเบียนอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักทะเบียน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนที่มีสถานเป็นหม้าย มีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ เกรียงเดช วัฒนะ วงษ์สิงห์ (2556) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของอำเภอด่านทะเบียนและบัตรประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพแยกกันอยู่มีความพึงพอใจการให้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพเป็นหม้าย

4. ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธ จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในปัจจุบันมีการใช้ชีวิตที่คล้ายคลึงกันและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคม มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการประสานงานพบปะพูดคุย มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญคล้าย ๆ กัน ในการเข้ามาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธในการให้บริการต่าง ๆ ที่ประชาชนได้รับอย่างรวดเร็วและทันช่วงที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ อร่าม สัมพะวงศ์ (2556) ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการบริการของสำนักทะเบียนอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักทะเบียนอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของวิญญพงษ์ สงวนสัจพงษ์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านการทะเบียนของกรมการปกครอง : กรณีศึกษาสำนักงานทะเบียนอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจการให้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรแตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธ จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน ในปัจจุบันการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและมีความหลากหลายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างง่ายดาย เพราะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธผ่านเทคโนโลยีได้ง่ายยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอราทโธในการให้บริการต่าง ๆ ที่ประชาชนควรได้รับอย่างรวดเร็วสอดคล้องกับการศึกษาของ เกรียงเดช วัฒนวงษ์สิงห์ (2556) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของอำเภอด่านทะเบียนและบัตรประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนที่ศึกษาจบศาสนา มีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนมากกว่าประชาชนที่ศึกษาจบปริญญาตรีทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วิญญพงษ์ สงวนสัจพงษ์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านการทะเบียนของกรมการปกครอง : กรณีศึกษาสำนักงานทะเบียนอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนที่ศึกษาจบปริญญาตรีมีความพึงพอใจการให้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรมากกว่าประชาชนที่ศึกษาจบศาสนา

6. ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในงานทะเบียนราษฎรต่างกันมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ทำให้ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางและมาก มีความสามารถในการเรียนรู้และค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ ผ่านเทคโนโลยีได้ง่ายยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ ในการให้บริการต่าง ๆ ที่ประชาชนควรได้รับอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับการศึกษาของอภิญญา อุณเรื่อน (2556) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งต่อการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการงานทะเบียนราษฎรในระดับปานกลางมีความพึงพอใจในการใช้บริการมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ทั้งนี้แตกต่างกับศึกษาของ สดายุ สุตเสนาะ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของสำนักงานทะเบียนอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากมีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลา โดยศึกษาจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 393 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 และเพศหญิง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 โดยส่วนใหญ่อายุ 26-30 ปี ซึ่งมีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 รองลงมาอายุคือประชาชนที่มีอายุ 20-25 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 และประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ประชาชนส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาประชาชนที่มีสถานภาพโสด จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 และประชาชนที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เรียน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 รองลงมาประชาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 รองลงมาอาชีพเกษตรกร/ประมง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และเป็นนักเรียน/นักศึกษาจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ส่วนในด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร พบว่า ประชาชนมากกว่าครึ่งมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก รองลงมาความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

ส่วนในด้านความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรด้านการแจ้งเกิด ด้านแจ้งตาย ด้านแจ้งย้ายที่อยู่ ด้านการขอเลขที่บ้าน ด้านการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน ด้านการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ด้านการจดทะเบียนสมรสด้านการจดทะเบียนหย่า ด้านการจดทะเบียนรับรองบุตร ด้านการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ด้านการจดทะเบียนฐานะครอบครัว ด้านการเปลี่ยนชื่อตัว ด้านการเปลี่ยนชื่อสกุล และด้านการขอทำบัตรประจำตัวประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ส่วนในภาพรวมประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎรต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธำมรงค์ จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). *คู่มือแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อบริการประชาชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- เกรียงเดช วัฒนวงศ์สิงห์. (2556). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของอำเภอด้านทะเบียนและบัตรประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ไพบูลย์ ชลาลัย. (2556). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของผู้นำใช้บริการงานทะเบียนอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิษณุพงษ์ สงวนสัจพงษ์. (2557). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านการทะเบียนของกรมการปกครอง : กรณีศึกษาสำนักทะเบียนอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศรีโณม พิเชษฐบุญเกียรติ. (2535). *ความพึงพอใจของผู้รับบริการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเขตพื้นที่เชียงใหม่.
- สถาพร สุดแสนะ. (2557). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียนอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวัฒน์ สุขวิบูลย์. (2548). *คุณภาพการให้บริการงานทะเบียนราษฎรของสำนักงานทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ้านดอน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อภิญญา อุ่นเรือน. (2556). *ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งต่อการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอคำใต้ จังหวัดพะเยา*. ภาคนิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อร่าม สัมพะวงศ์. (2557). *ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการบริการของสำนักทะเบียนอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักทะเบียนอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อริสรา จำปาสาร. (2560). *กฎหมายทะเบียนราษฎร*. จาก <http://easylawbyarisara.blogspot.com>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2561).

ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา

ชอลีอี วอลี¹

อาจารย์ชูลีฟีกอร์ มาโซ, อาจารย์สุพัตรา รุ่งรัตน์, อาจารย์กมลวรรณ เค้าไพบูลย์²

บทคัดย่อ

การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา และเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ในภาพรวมมีความพึงพอใจทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.95, S.D. = 0.46) จำแนกรายด้านดังนี้ 1.) ด้านการพัฒนาอาชีพ จำนวน 229 คน ($\bar{x}$ = 3.98, S.D. = 0.56) 2.) ด้านสวัสดิการสังคม จำนวน 224 คน ($\bar{x}$ = 3.84, S.D. = 0.67) 3.) ด้านการศึกษาในระบบและนอกระบบ จำนวน 227 คน ($\bar{x}$ = 3.87, S.D. = 0.63) 4.) ด้านสาธารณสุขโรค จำนวน 208 คน ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = 0.60) 5.) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 0.56) และ 6.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 242 คน ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 0.62)

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, ตำบลกรงปินัง

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดรูปแบบการปกครองในลักษณะของการกระจายอำนาจภารกิจของรัฐบาลจากส่วนกลางไปให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งยังเป็นรากฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย และความเข้าใจกลไกของการดำเนินงานของการปกครองตนเองในระดับพื้นฐาน เพื่อให้พร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับชาติที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนยิ่งกว่า เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองของการบริหารท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเองในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้าและสนองต่อความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร โครงสร้างของสังคมชนบท เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ ด้วยเหตุนี้รัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชนบทโดยการจัดสรรงบประมาณ ทำให้คนในสังคมมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและยึดเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ทำให้รายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน (สุรพงษ์ มาลี, 2549)

สำหรับการปฏิรูปส่วนภูมิภาคเป็นงานสำคัญ ซึ่งรัฐบาลทุกรัฐบาลได้ให้ความสนใจและดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยตลอด เพื่อยกระดับขีดความสามารถและสร้างประสิทธิภาพโดยรวมของหน่วยงานราชการ และรูปแบบการบริหารให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของส่วนรวม และการพัฒนาประเทศได้อย่างมี

¹ นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

² อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนและสังคมต่อโครงสร้างของส่วนภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่พอสมควร มีอัตราของข้าราชการเป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบส่วนภูมิภาคมีระบบการบริหารงานที่ไม่คล่องตัว ประสบกับปัญหา ด้านค่าใช้จ่ายของบุคลากรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ก่อให้เกิดภาระด้านงบประมาณอย่างไม่สิ้นสุดและมีผลกระทบต่อ งบประมาณในการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545)

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2498 ได้มีความพยายามในการจัดการปกครองท้องถิ่น โดยมีแนวความคิดที่จะปรับปรุง บทบาทของสภาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้นจึงทำให้เกิด “องค์การบริหารส่วนจังหวัด” ขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดพุทธศักราช 2498 และใน สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลและแยกจาก จังหวัดซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค ทั้งนี้โครงสร้างและองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เข้ามาจนถึง พ.ศ. 2540 ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ในปัจจุบันการปฏิรูปประเทศไทยตามกระบวนการกระจายอำนาจก็ยัง ประสบกับปัญหาอุปสรรคมากมาย จนก่อให้เกิดข้อกังวลเกี่ยวกับความโปร่งใสของระบบการบริหารภายในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย (สมชัย วัฒนการุณ, 2540)

โดยการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (สกล.) ในปีงบประมาณ 2550 พบว่า มีปัญหาอุปสรรคของการกระจายอำนาจแก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของระเบียบหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานตาม โครงการถ่ายโอนฯ มีขั้นตอนมาก ยุ่งยากต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่ ขาดความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน ปัญหาการถ่ายโอนบุคลากรล่าช้า แต่มี การถ่ายโอนภารกิจมาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแล้ว ซึ่งทำให้เกิดเป็นภาระแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สมโภช จันทระคำภู, 2543)

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะ เป็นนิติบุคคลและ ราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลบังคับ ใช้ ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 เป็นองค์กรในระดับท้องถิ่น ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและเป็นองค์กรที่เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้าน เข้ามาทำหน้าที่ในสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปฏิบัติหน้าที่ตาม อำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาร่างระเบียบข้อบังคับตามความต้องการของประชาชนและ การให้บริการแก่ประชาชน อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วน ตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และในมาตรา 67 องค์การบริหารส่วนตำบลมี หน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาด ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ คุ้มครองดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวัฒนธรรม (โกวิทย์ พวงงาม, 2548)

องค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินังซึ่งเป็นตำบลหนึ่งที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา มีสภาพ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา มีสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนในพื้นที่อาศัยอยู่แบบเป็นพี่เป็นน้อง มีความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันนี้รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนในหลาย ๆ ด้าน และได้พัฒนาไปแล้วในระดับ หนึ่ง แต่ก็ยังประสบปัญหาในด้านการพัฒนาที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน นอกจากนี้การพัฒนา ตำบลกรงปินังซึ่งประสบปัญหาอยู่ในด้านความขัดแย้งในองค์การด้านการบริหารงานโดยทั่วไปและด้านบุคลากรซึ่ง ส่งผลให้การดำเนินงานของตำบลกรงปินังไม่ตรงต่อความต้องการของประชาชนและทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตาม เป้าหมาย (องค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง, 2559)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในการดำเนินงานของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินังก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะยังประสบปัญหาอยู่ในการพัฒนาที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน นอกจากนี้การพัฒนาตำบลกรงปินัง ซึ่งประสบปัญหาอยู่ด้านความขัดแย้งในองค์การด้านบริหาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และพัฒนาการให้บริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน และการบริการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินังให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา
2. ได้ทราบถึงความแตกต่างความพึงพอใจของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน ซึ่งทางผู้ศึกษาได้ใช้สูตรของทอโรยามาเนในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวและใช้วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการจัดเก็บข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยศึกษาสร้างและประยุกต์จากแบบสอบถามงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ของวุฒิไกร ดวงพิบูล (2551) ให้สอดคล้องกับการศึกษาเป็นการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนการทดสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้กำหนดออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย 1.) การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม (IOC) โดยใช้ข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรง = 1.00 และ 2.) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statics) ในการวิเคราะห์ t-test และ F-test และเมื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลังจากผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกกลุ่มประชากรจำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา Alpha ซึ่งจะเท่ากับ = 0.872

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาจากความพึงพอใจของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา เพื่อใช้ในการกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา จำนวน 384 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาความพึงพอใจของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง จำนวน 6 ด้าน คือ 1.) ด้านการพัฒนาอาชีพ 2.) ด้านการสวัสดิการสังคม 3.) ด้านการศึกษาในระบบและนอกระบบ 4.) ด้านการจัดการสาธารณสุข 5.) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 6.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคม 2560 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2561

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ที่อาศัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง จำนวน 384 คน มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. **ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม** พบว่า เพศหญิง มีจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 เพศชาย มีจำนวน 152 คิดเป็นร้อยละ 39.6 อายุระหว่าง 35 - 44 ปี มีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 และประชาชนอายุระหว่าง 25 - 34 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานแล้ว มีจำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 รองลงมาสถานภาพเป็นโสด มีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 ส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 100 คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน มีจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมา มีรายได้ไม่เกิน 5,001 - 10,000 บาท/เดือนมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1

2. **ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา** พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาจะอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0

3. **ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา** ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 276 คน ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.46) จำแนกรายด้านดังนี้ 1.) ด้านการพัฒนาอาชีพ จำนวน 229 คน ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.56) 2.) ด้านสวัสดิการสังคม จำนวน 224 คน ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.67) 3.) ด้านการศึกษาในระบบและนอกระบบ จำนวน 227 คน ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.63) 4.) ด้านสาธารณสุข จำนวน 208 คน ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.60) 5.) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.56) และ 6.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 242 คน ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.62)

4. **การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา** พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันอายุต่างกันสถานภาพต่างกันระดับการศึกษาต่างกันอาชีพต่างกันและประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินังแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินังมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 5,001 - 5,500 บาท/เดือนขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน จะอยู่ในช่วงที่กำลังเริ่มเข้าสู่การทำงานยังไม่มี ความมั่นคงในการทำงาน จึงจำเป็นต้องให้ภาครัฐหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาปรับเปลี่ยนหรือสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เนื่องจากการมีรายได้ของประชาชนเป็นส่วนสำคัญของการดำรงชีวิต ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีรายได้ 5,001 - 5,500 บาท/เดือนขึ้นไป โดยประชาชนกลุ่มนี้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่ค่อยมีเวลาว่างกับการเข้ามามีส่วนร่วมได้กิจกรรม

ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ประชาชนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับหน้าที่การงานของตนเอง

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐที่เหมือนกันและบ่อยครั้ง อีกทั้งยังมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการงาน การขับเคลื่อนครอบครัว ชุมชน ตลอดจนได้รับการยอมรับในความรู้ ความสามารถและการศึกษารวมไปถึงยังตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพัฒนาตำบลที่เหมือนกันอีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ มาลัย โพธิ์ประเสริฐ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยองพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลทับมาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ สุณารี แสนพยุห์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับความพึงพอใจและผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีอายุต่างกันสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่คล้าย ๆ กัน ทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานที่เหมือนกัน ส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินังที่เหมือนกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุณารี แสนพยุห์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ นาริรัตน์ ชูอัชฌา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีสถานภาพโสด เป็นช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความต้องการสร้างเนื้อสร้างตัวให้ดีขึ้น ส่วนประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ก็ต้องการให้ชีวิตมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น และประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่แต่ไม่ได้หย่าร้าง ก็มีความต้องการให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ทุกสถานภาพมีความสามารถในการเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินังที่เหมือนกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชนะดา วีระพันธ์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ นาริรัตน์ ชูอัชฌา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน ในปัจจุบันการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและความหลากหลาย สามารถเข้าถึงได้อย่างง่าย เพราะการเข้าถึงข้อมูลและการเข้า

ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่งที่คล้าย ๆ กัน ส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจที่เหมือนกัน จึงทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่ง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนารี แสนพยุห์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับงานวิจัยของ นาริรัตน์ ชูอัมมา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยออำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่ง อำเภอกงป็นิ่ง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้ประชาชนทุกอาชีพมีความสามารถในการเรียนรู้และค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น เลยทำให้ประชาชนทุกอาชีพมีความรู้ความเข้าใจและมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่งที่เหมือน ๆ กัน ดังนั้น จึงทำให้ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่งไม่แตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนารี แสนพยุห์ (2557) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับงานวิจัยของ เยาวภา ปฐุมศิริกุล (2559) ศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะ แตกต่างกัน

6. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่ง อำเภอกงป็นิ่ง จังหวัดยะลา แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่งมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 5,001 - 5,500 บาท/เดือน ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน จะอยู่ในช่วงที่กำลังเริ่มเข้าสู่การทำงานยังไม่มี ความมั่นคงในการงานมากนัก จึงจำเป็นต้องให้ภาครัฐหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามาปรับเปลี่ยนหรือสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เนื่องจากการมีรายได้ของประชาชนเป็นส่วนสำคัญของการดำรงชีวิต ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีรายได้ 5,001 - 5,500 บาท/เดือน ขึ้นไป ซึ่งประชาชนกลุ่มนี้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่ค่อยมีเวลาร่วมกับการเข้ามามีส่วนร่วมได้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ประชาชนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับหน้าที่การงานของตนเอง ดังนั้นประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่งมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 5,001 - 5,500 บาท/เดือน ขึ้นไป สอดคล้องกับการศึกษาของ นาริรัตน์ ชูอัมมา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ จิตติ กิตติเลิศไพศาล (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลตำบลตองโขบ ไม่แตกต่างกัน

7. ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรังป็นิ่ง อำเภอกงป็นิ่ง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจต่างกัน ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันมากขึ้น เลยทำให้ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย มีความสามารถในการเรียนรู้และค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่าน

เทคโนโลยีได้งายขึ้น ทำให้ประชาชนทุกระดับมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
กรงปินังที่เหมือน ๆ กัน สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตติ กิตติเลิศไพศาล (2557) ได้ศึกษาความพึงพอใจของ
ประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอกอศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร พบว่าประชาชนที่มี
ความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลตำบลตองโขบ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้
แตกต่างกับการศึกษาของ นาริรัตน์ ชูอัชชา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางยอ อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน
มีความพึงพอใจต่อการให้บริการส่วนตำบลบางยอแตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง
อำเภอกงปินัง จังหวัดยะลา โดยศึกษาจากเป็นประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล
ทั่วไปประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 และเพศชาย จำนวน 152 คน
คิดเป็นร้อยละ 39.6 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 รองลงมา มีอายุระหว่าง
25-34 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และมีอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0
ประชาชนส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 รองลงมาเป็นโสด จำนวน 116 คน คิดเป็น
ร้อยละ 30.2 และเป็นหม้าย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอน
ปลาย จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อย
ละ 19.8 และจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบ
อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 88
คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และเกษตรกรกรรม/ประมง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้
ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมามีรายได้ 5,501 - 10,000 บาท จำนวน 108 คน
คิดเป็นร้อยละ 28.1 และมีรายได้ 5,001 - 5,500 บาท จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 ประชาชนส่วนใหญ่มี
ระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมาก จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาระดับปานกลาง จำนวน 142
คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และระดับน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

สำหรับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง พบว่า
ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษาในระบบและนอกระบบ ด้านสาธารณสุขโรค ด้านการมี
ส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับมาก
รองลงมาประชาชนมีความพึงพอใจปานกลาง และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนในภาพรวมประชาชนมี
ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง แตกต่างกัน นอกจากนี้ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา
อาชีพ และระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีความพึงพอใจใน
การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง ไม่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2548). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
จิตติ กิตติเลิศไพศาล. (2557). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอ
โคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ชนะดา วีระพันธ์. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี. หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นารินทร์ ชูธรรมา. (2558). การศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. หลักสูตรบริหารรัฐกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- มาลัย ให้อประเสริฐ. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เยาวภา ปทุมศิริกุล. (2559). ความพึงพอใจของชุมชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- วุฒิไกร ดวงพิกุล. (2551). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน. ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สมชัย วัฒนการุณ. (2540). การใช้สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- สมโภช จันทระคำ. (2543). ชุมชนกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการส่งเสริมการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุนารี แสนพยุห์. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาล ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรพงษ์ มาลี. (2549). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามหลักสมรรถนะ ในประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง. (2559). ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง. ยะลา : องค์การบริหารส่วนตำบลกรงปินัง.

ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

มุฮัมหมัดอัฟฟาน เจ๊ะอูมา, นัชรุดีน ลิตอง¹

อาจารย์มะสับรี ยามา, อาจารย์อภิชิต อนุบุตร, อาจารย์แวมามู แวหะมะ, อาจารย์เวคิน วุฒิมังค์²

บทคัดย่อ

การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะโดยศึกษาจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 0.64) จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1.) ด้านการพัฒนาอาชีพ จำนวน 193 คน ($\bar{x}$ = 4.10, S.D. = 0.75) 2.) ด้านการสวัสดิการสังคม จำนวน 199 คน ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.74) 3.) ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 211 คน ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.72) 4.) ด้านการจัดการสาธารณสุขปโภค จำนวน 214 คน ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = 0.71) 5.) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 214 คน ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = 0.70) และ 6.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 192 คน ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.64)

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปี พ.ศ.2537 ต่อมาในปี พ.ศ.2551 ได้มีการกำหนดให้มีราชการบริหารส่วนภูมิภาคและจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนกรมและฐานะนิติบุคคล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551)

ตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 กระทรวงมหาดไทย การปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ไม่สามารถปกครองตนเองได้ และไม่สามารถปล่อยให้อิสระได้ จะเน้นให้ท้องถิ่นต้องทำรายงานและทำแผนงานต่อรัฐบาลกลางก่อนการตัดสินใจใด ๆ เน้นการกระทำตามคำสั่งหรือคำอนุมัติ และเน้นว่าท้องถิ่นเป็นองค์กรช่วยงานบริหารของรัฐบาลกลางเป็นสำคัญ ไม่ใช่หน่วยที่จะคิดเอง และดำเนินการต่าง ๆ อย่างเป็นอิสระด้วยตนเอง มีลักษณะเป็นท้องถิ่นนิยม (Localism) เน้นว่าท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เสมือนกับรัฐ ช่วยทำงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากรัฐกับท้องถิ่น มีสถานะเสมือนกัน การกระจายอำนาจทางการเมือง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่สามารถดำเนินการได้คล้ายๆ กับการมีรัฐบาลภูมิภาคขึ้นหลายแห่งภายในประเทศหนึ่งๆ เป็นการเกิดรัฐกระจายอำนาจทางการเมือง เชิงภูมิภาค (Regionalized Unitary State) มิใช่เป็นรัฐเดี่ยวแบบดั้งเดิม (Classical Unitary State) ที่มีการรวมศูนย์อำนาจทุกประการไว้ที่ศูนย์กลางและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการ

¹ นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

² อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น และราชการอื่น ๆ ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย : Ministry of Interior)

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคใช้หลักการแบ่งอำนาจโดยราชการส่วนกลางเป็นเจ้าของอำนาจแล้วแบ่งอำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการให้แก่ภูมิภาคนำไปปฏิบัติ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อนโยบายของส่วนกลางหรือของคณะรัฐมนตรีหรือตัวบทกฎหมายของประเทศ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการมาตามลำดับแต่ไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายเท่าไรนัก จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพโดยให้ ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้นในปี พ.ศ. 2498 อันมีผลให้เกิด "องค์การบริหารส่วนจังหวัด" ขึ้นตามภูมิภาค

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดรูปแบบการปกครองในลักษณะของการกระจายอำนาจภารกิจของรัฐบาลจากส่วนกลางไปให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการปกครองของการบริหารท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า และสนองต่อความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร โครงสร้างของสังคมชนบท เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ทำให้รายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน (สุรพงษ์ มาลี, 2549) การปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารการจัดบริการสาธารณะ การบริหารบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง แต่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นรวมด้วย และตอบสนองความต้องการของชุมชนในตำบลหรือหมู่บ้านอย่างทั่วถึง

การจัดรูปองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ฐานะของสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่กรมการจังหวัด โดยยังไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาค ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสภาจังหวัด ยังทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของกรมการจังหวัดเช่นเดิม ต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการบริหารราชการในจังหวัดของกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ตามกฎหมายแม่บทว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงเป็นสภาที่ปรึกษาของกรมการจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ยังทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปอื่น ๆ ได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนเรื่องราวได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีแหล่งรายได้ที่แตกต่างกันไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ (อบต.) ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่นก็ยังประสบปัญหาในการบริหารงานหลายประการ ซึ่งเป้าหมายของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ขัดแย้งกับหลักกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคมีความซับซ้อนกัน อำนาจหน้าที่ การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีกำหนดอย่างชัดเจน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในทางปฏิบัติ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังคงอยู่ภายใต้อำนาจหรือการกำกับดูแลของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแบบเดิม กล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังคงประสบกับปัญหาการดำเนินงานที่ไม่ค่อยมีศักยภาพหรือคุณภาพในการบริหารจัดการความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (จรัส สุวรรณมาลา, 2541)

เพราะฉะนั้นตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มีสภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ ของตำบลพร่อน มีสภาพเป็นภูเขาสูงต่ำสลับกันทางด้านตะวันออกและค่อยๆลาดต่ำ องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นความหวังของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งคาดหวังว่าชุมชนจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการสามารถบริการประชาชน

ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก เน้นการบริการที่ดี มีมาตรฐาน และการบริหารงานแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความพึงพอใจในการบริการประชาชนในพื้นที่ กรณีการศึกษาความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนตำบลพร่อน จะเป็นประโยชน์ในด้านการพัฒนาระบบการบริการประชาชนในพื้นที่และสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ตรงตามความต้องการ แต่อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มีประชาชนเข้ามาติดต่อหน่วยงานราชการเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังพบปัญหาในการจัดการบริการที่ไม่ทั่วถึงหรือบางปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา การให้บริการบางจุดมีการบริการแก้ไขปัญหาอย่างล่าช้าและไม่ตรงจุด และประชาชนยังไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารที่แท้จริง จึงไม่สามารถที่จะเรียกร้องสิทธิที่ตน จะได้รับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ดังนั้นในความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อความประพฤติหรือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นด้านการให้บริการด้านอำนวยความสะดวก มีผลกระทบในทางสร้างสรรค์หรือทำลายได้ การสร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่และเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ เชื่อมมั่นในระบบราชการจากประชาชนไว้ได้ (องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน, 2559)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะยังประสบปัญหาอยู่ในการพัฒนาที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ปัญหาในการจัดการบริการที่ไม่ทั่วถึงหรือบางปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา การให้บริการ บางจุดมีการบริการแก้ไขปัญหาอย่างล่าช้าและไม่ตรงจุด นอกจากนี้การพัฒนาตำบลพร่อน จึงประสบปัญหาในหลายๆด้านด้วยกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐานและการบริการทั่วไป ขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
2. ได้ทราบถึงความแตกต่างระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
3. ได้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการใช้บริการสำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอธวัชชัย จังหวัดยโสธร โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 คน ซึ่งทางผู้ศึกษาได้ใช้สูตรของทาร์โยมาเนในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวและใช้วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ในการจัดเก็บข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยศึกษาสร้างและประยุกต์จากแบบสอบถามงานวิจัย เรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ, 2535:49) ให้สอดคล้องกับการศึกษาเป็นการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนการทดสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้กำหนดออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย 1.) การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม (IOC) โดยใช้ข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรง = 1.00 และ 2.) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statics) ในการวิเคราะห์ t-test และ F-test และเมื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลังจากผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกกลุ่มประชากร จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา Alpha ซึ่งจะเท่ากับ = 0.872

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาจากความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เพื่อใช้ในการกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรได้ศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 372 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 6 ด้าน คือ 1.) ด้านการพัฒนาอาชีพ 2.) ด้านการสวัสดิการสังคม 3.) ด้านการส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม 4.) ด้านการจัดการสาธารณสุข 5.) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและ 6.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลา ระหว่างเดือนธันวาคม 2560 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2561

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 372 ชุด มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

การตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศหญิง มีจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 เพศชาย มีจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-54 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาอายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 ส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานแล้ว จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมาสถานภาพเป็นโสด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ในด้านอาชีพส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ส่วน

รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 – 5,500 บาท/เดือน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1

2. ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 0.55) รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 4.12, S.D. = 0.51) และมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ = 4.16, S.D. = 0.31)

3. ระดับความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม

ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 238 คน ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 0.64) จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1.) ด้านการพัฒนาอาชีพ จำนวน 193 คน ($\bar{x}$ = 4.10, S.D. = 0.75) 2.) ด้านการสวัสดิการสังคม จำนวน 199 คน ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.74) 3.) ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 211 คน ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.72) 4.) ด้านการจัดการสาธารณสุข จำนวน 214 คน ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = 0.71) 5.) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 214 คน ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = 0.70) 6.) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 192 คน ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = 0.64)

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน สถานภาพต่างกัน อาชีพต่างกัน รายได้ต่างกัน และประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมตอนปลายมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เนื่องจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มักจะต้องออกไปศึกษาออกพื้นที่และมักจะกลับมานๆครั้ง ทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีโอกาสมามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมได้น้อย ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมตอนปลายนั้นมีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่อยู่แล้ว เป็นช่วงยังไม่บรรลุนิติภาวะและยังอยู่ในการดูแลของผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ประชาชนที่มีการศึกษามัธยมตอนปลายมีความใกล้ชิดและเข้าถึงการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันเพศหญิงและเพศชายนั้น มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบงานที่มีความคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพ การงาน ผู้หญิงจะมากกว่าผู้ชายก็จริงแต่การประสานงานหรือการใช้เทคโนโลยีที่มีการติดต่อสื่อสารหรือการค้นคว้าและเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมเหมือนกัน และประชาชนทั้งเพศหญิงและเพศชาย ยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม ได้เหมือนกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ มาลัย ให้อประเสริฐ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยองพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลทับมาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของสุนารี แสนพยุห์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาล ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาล ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีทันสมัยและมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของทุกคน ทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนได้เหมือนกัน ได้รับรู้ข่าวสารคล้าย ๆ กันอย่างรวดเร็ว และทันช่วงที่ ทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการเหมือนกัน และสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนอย่างไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนารี แสนพยุห์ (2557) ศึกษาวิจัยความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของนาริรัตน์ ชูอัชฌา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา แตกต่างกัน โดยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เนื่องจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีมักจะต้องออกไปศึกษา นอกพื้นที่และมักจะกลับนาน ๆ ครั้ง ทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนได้น้อย ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายนั้นมีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่อยู่แล้ว เป็นช่วงยังไม่บรรลุนิติภาวะและยังอยู่ในการดูแลของผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ประชาชนที่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีความใกล้ชิดและเข้าถึงการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวภา ปฐมศิริกุล และสุตาพร สาวม่วง (2557) ศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะ แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของสุนารี แสนพยุห์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่โสด สมรส หม้าย หย่าร้าง และแยกกันอยู่แต่ไม่ได้หย่าร้าง มีเวลาในการเข้าถึงข่าวสารและรับรู้การประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน คล้าย ๆ กัน มีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการคล้ายคลึงกันและมีส่วนร่วมในการดำเนินขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของชนะดา วีระพันธ์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ นาริรัตน์ ชูอัชฌา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากปัจจุบันมีเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามาอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น เลยทำให้ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความสามารถในการเรียนรู้และค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการต่าง ๆ ที่ประชาชนทุก

อาชีพควรจะได้รับอย่างรวดเร็วและคล้ายๆกัน ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลพร้อมที่เหมือน ๆ กัน สอดคล้องกับการศึกษาของสุนารี แสนพยุห์ (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วิษณุพงษ์ สงวนสัจพงษ์ (2557) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการใช้บริการด้านการทะเบียนของกรมการปกครอง กรณีศึกษาสำนักงานทะเบียน อำเภอหาดทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจการใช้บริการสำนักงานทะเบียน อำเภอหาดทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

6. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีรายได้ทุกระดับที่ต่างกัน สามารถ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างง่ายดาย เพราะว่าปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทมากมายต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ทำให้มีการการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้มีหลากหลายช่องทาง ต่อให้ประชาชนมีรายได้ที่ต่างกันแต่ก็ยังสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆทางสังคม การที่มีรายได้ต่างกันถือว่าไม่เป็นอุปสรรค จึงทำให้ประชาชนที่มีรายได้ทุกระดับมีความรู้และความเข้าใจที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมที่เหมือนๆกัน สอดคล้องกับการศึกษาของจิตติ กิตติเลิศไพศาล (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลตำบลตองโขบ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของนาริรัตน์ ชูอัชฌา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน

7. ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต เลยทำให้ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย มีความสามารถในการเรียนรู้และค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านเทคโนโลยีได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการต่าง ๆ ที่ประชาชนควรได้รับอย่างรวดเร็วและคล้าย ๆ กัน ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมที่เหมือน ๆ กัน สอดคล้องกับการศึกษาของจิตติ กิตติเลิศไพศาล (2557) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลตำบลตองโขบ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของนาริรัตน์ ชูอัชฌา (2558) ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการส่วนตำบลบางยอ แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน จากกวเเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 และเพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 โดยประชาชนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-54ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมา มีอายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และมีอายุ 25-34 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ประชาชนส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส แต่งงานแล้ว จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 87 คน

คิดเป็นร้อยละ 23.4 และสถานภาพเป็นหม้าย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ประชาชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และไม่ได้เรียน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000-5,500 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาได้ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และมีรายได้ 10,000-15,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 ส่วนในด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก รองลงมาความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

สำหรับความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการสวัสดิการสังคม ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดการสาธารณสุข ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และในภาพรวม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพรอนแตกต่างกัน นอกจากนี้ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพรอน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งสมควรจะนำไปศึกษาต่อ การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้ ควรทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออื่น ๆ เพื่อเป็นข้อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะได้เห็นภาพรวมของความพึงพอใจในภาพรวมของจังหวัดยะลา ควรศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และควรศึกษาถึงศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). *มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงมหาดไทย. (2545). *พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545*. (ฉบับที่ 18). ค้นเมื่อวันที่ 10/02/2561 จาก http://www.moi.go.th/portal/page?_pageid=814,1066638&_dad=portal&_schema=PORTAL.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2541). *ศักยภาพทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ : สุขุมและบุตร.
- จิตติ กิตติเลิศไพศาล. (2557). *การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลตองโขบ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร*. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชนะดา วีระพันธ์. (2557). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน. คณะการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา.
- นาริรัตน์ ชูอัสนา. (2558). *ความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การตำบลบางยอ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- เยาวภา ปฐมศิริกุล และสุตาพร สาวม่วง. (2557). *ความพึงพอใจของชุมชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. สาขาวิชาการตลาด. มหาวิทยาลัยบริหารธุรกิจอู่บัณฑิต.

- วิชญพงษ์ สวงนสังพงษ์. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านการทะเบียนของกรม
การปกครอง กรมศึกษาสำนักงานทะเบียน อำเภอนาทาย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุนารี แสนพุก. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง
อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ บุญเรือง. (2545). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลสุนทรภู่นักศึกษาเฉพาะด้าน
การจัดเก็บรายได้. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน. (2559). ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน. ยะลา : องค์การบริหาร
ส่วนตำบลพร่อน.

แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ลัจิภา โขติวงศ์¹

ชุลฟีกอร์ มาโซ, ศรีประไพ อุดมละมุล, ดร.ยุทธนา กาเดิม²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งและศึกษาความเหมือน ความแตกต่างของการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ และ หมู่ที่ 6 บ้านลำอาน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้นำชุมชนทั้งสองชุมชนมีวิธีการจัดการความขัดแย้ง คือ หมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ ผู้นำชุมชนใช้วิธีการไกล่เกลี่ยโดยคนกลางและใช้กฎระเบียบของชุมชนเป็นข้อตัดสินปัญหาต่าง ๆ และหมู่ที่ 6 บ้านลำอาน ผู้นำชุมชนใช้วิธีการนำหลักศาสนาและหลักคำสอนตามแนวทางศาสนาอิสลามในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน ส่วนความเหมือนในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง คือ การมีผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นศูนย์กลางสำหรับการทำความเข้าใจระหว่างคนในชุมชนเพื่อขจัดความขัดแย้ง ตลอดจนการดูแลทุกข์สุขของคนในชุมชนโดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ส่วนความแตกต่างในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง คือ ชุมชนไทยพุทธจะใช้ผู้ที่เคารพนับถือเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ย ส่วนชุมชนไทยมุสลิมผู้นำชุมชนจะใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการเจรจาไกล่เกลี่ย

คำสำคัญ : การจัดการ ความขัดแย้ง ตำบลทรายขาว

บทนำ

ปัจจุบันในสังคมการอยู่ร่วมกันมักเกิดความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติ ไม่ว่าจะเป็นสังคมขนาดเล็กหรือสังคมขนาดใหญ่ ความขัดแย้งมีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับชุมชนหรือความขัดแย้งระหว่างรัฐกับราษฎร สาเหตุที่มาของความขัดแย้งมีด้วยกันหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งด้านผลประโยชน์หรือความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับชุมชน ซึ่งเมื่อความขัดแย้งเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขก็จะรุนแรงมากขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมร้ายแรง ความขัดแย้งมักจะได้รับ การแก้ไขเยียวยาโดยคนในชุมชนด้วยกันเองเพราะความขัดแย้งดังกล่าวไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเฉพาะคู่กรณีที่ขัดแย้งกัน อย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2548)

เมื่ออิทธิพลของแนวคิดในเรื่องของรัฐที่เข้ามามีบทบาทในเรื่องของรัฐมากขึ้นทำให้กระบวนการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยส่วนใหญ่มองว่ารัฐมีหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคมเพราะฉะนั้นเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ขึ้นมา ทั้งที่เป็นความขัดแย้งในระดับบุคคลกับ

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บุคคลหรือระดับชุมชนกับชุมชน จึงมอบอำนาจในการจัดการปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ให้กับรัฐ ซึ่งในที่นี้คือ กระบวนการยุติธรรม ได้แก่ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ทำให้ชุมชนขาดความสำนึกร่วมกันในการรับผิดชอบ ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการเรียนรู้กระบวนการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ที่ผ่านมาความขัดแย้งเกิดขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะความขัดแย้งที่สืบเนื่องมาจากปัญหาในการประกอบอาชีพบนฐานของทรัพยากร เป็นความขัดแย้งที่นำไปสู่ความยากจนของประชาชนในพื้นที่ จะเห็นได้ว่า ประชาชนที่ยากจนส่วนใหญ่ของโลกล้วนอาศัยอยู่ในประเทศซึ่งได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งแทบทั้งสิ้น และหากความขัดแย้งนั้นได้ใช้ความรุนแรงเข้ามาแก้ไขปัญหาลงแล้ว ก็ยังเป็นการทำลายจะนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาได้ (สุวิทย์ เลาห์ศิริวงศ์ และคณะ, 2546) ดังนั้นถึงแม้ว่าความขัดแย้งจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการเกิดของสังคมมนุษย์ หรือสามารถกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสังคมมนุษย์ก็ตาม มนุษย์ก็ยังคงแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะยับยั้งและดูแลความขัดแย้งดังกล่าวเพราะการที่ชุมชนสามารถลดทอนความขัดแย้งนั้น จะส่งผลให้เกิดความสงบสุขและสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ ซึ่งตรงกันข้ามกับชุมชนที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง ซึ่งจะส่งผลในแง่ลบในทุก ๆ ด้าน

นอกจากนี้เหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นมานานหลายปี ตั้งแต่ พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบันไม่มีทีท่าว่าจะสงบสุขลง ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานส่งผลกระทบต่อการเป็นอยู่ วิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และความปลอดภัยของคนในพื้นที่ ความขัดแย้งดังกล่าวได้รับการเยียวยาจากรัฐบาลและหลายฝ่ายเพื่อเข้ามาจัดการแต่ไม่ส่งผลให้ความขัดแย้งดังกล่าวลดลงได้ โดยปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ อาทิ ความไม่ยุติธรรม โดยมีเพียงกลุ่มหนึ่งที่ออกมาเรียกร้องสิทธิและบอกว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรมในพื้นที่ และเป็นการเรียกร้องสิทธิโดยใช้วิธีการที่ผิด การจัดการกับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ต้องใช้ความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในชุมชน ได้แก่ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยตรงและรับรู้วิถีชีวิตและความต้องการหรือสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่พบภายในชุมชน อย่างน้อยได้ทราบว่าความต้องการของบุคคลกลุ่มนี้คืออะไร และแนวทางการจัดการกับความไม่สงบนี้จะไปในทิศทางใด คนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ก็จะรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้ที่เสพข่าวเกิดความอคติและความคิดแง่ลบต่อคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่สำหรับคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังต้องอยู่อาศัย ประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ให้ได้ บางคนก็ย้ายออกจากพื้นที่ แต่สำหรับบางคนที่ไม่ได้มีฐานะจะย้ายออกไปเพื่อเริ่มต้นใหม่ถือเป็นสิ่งที่ยาก ฉะนั้นจึงต้องดำรงชีวิตอยู่ให้ได้และหาแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ชุมชนทรายขาวเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมที่มีประชากรนับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาอิสลาม การใช้ชีวิตและการเป็นอยู่ของคนในชุมชนทรายขาวส่วนใหญ่จะทำอาชีพที่เหมือนกัน คือทำไร่ ทำสวนยางพารา พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้น 4,082 คน 1,191 หลังคาเรือน (สำนักทะเบียนอำเภอโคกโพธิ์ กรมการปกครอง, 2553) และเนื่องจากการเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดกันระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิม จึงได้ร่วมกันสร้างวัดทรายขาว และมีสยิดบ้านควนลังงา(มีสยิดนัจมุดดิน) ไปพร้อมๆกัน ซึ่งจำนวนประชาชนในชุมชนทรายขาวที่นับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาอิสลามมีจำนวนใกล้เคียงกัน มีความแตกต่างกันในด้านจารีตประเพณีหรือวัฒนธรรมของแต่ละศาสนา โดยประชาชนในชุมชนทรายขาวจะพูดภาษาเดียวกันหมด ซึ่งคนทรายขาวจะเรียกว่า “ภาษาทรายขาว” และในรูปแบบของการปกครองหมู่บ้านของคนในพื้นที่ตำบลทรายขาวจะมีการสลับให้ไทยพุทธและไทยมุสลิมมีโอกาสดำรงตำแหน่งกำนันในแต่ละวาระ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่สามารถพบเห็นทั่วไปในพื้นที่อื่น และวิธีการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของประชาชนในตำบลทรายขาวทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม

ฉะนั้นแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมศาสนาและสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิมและศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของการจัดการปัญหาของทั้งสองชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิมของตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของวิธีการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิมของตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

ได้แนวทางในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชน โดยสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลต้นแบบในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนอื่น ๆ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการศึกษาแนวทางในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งของชุมชนและศึกษาความเหมือนและความต่างของทั้งสองชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปยังพื้นที่ที่มีปรากฏการณ์เกิดขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์และหมู่ที่ 6 บ้านลำอาน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความขัดแย้ง หมายถึง ปรากฏการณ์ความไม่ลงรอยกัน การขัดกัน การต่อสู้ และการทะเลาะกันของคนในชุมชน

การจัดการความขัดแย้ง หมายถึง แนวทางของผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหาความไม่ลงรอยกัน การขัดกัน การต่อสู้ และการทะเลาะกันของคนในชุมชน

แนวคิดการวิจัย

ความหมายของความขัดแย้ง

จากการศึกษาความหมายของความขัดแย้งพบว่านักวิชาการได้ให้ความหมายหลายท่านด้วยกัน เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552 : 136-137) ได้ให้ความหมาย คำว่า “ขัดแย้ง” หมายถึง ความไม่ลงรอยกัน นอกจากนั้น ได้อธิบาย “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขืนไว้ และให้ความหมายของคำว่า “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรง หรือลงรอยเดียวกัน ด้านไว้ ดังนี้ จึงสรุปได้ว่า ความขัดแย้งนั้น ประกอบด้วยอาการทั้งขัดและแย้ง นั่นคือ แต่ละฝ่ายนอกจากจะไม่ทำตามแล้วยังต้านทานกันอีกด้วยนอกจากนี้พจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster’s Dictionary, 1966 : 476) ได้สรุปไว้ว่าความขัดแย้ง (Conflict) มาจากภาษาละติน Configure ซึ่งแปลว่า การต่อสู้ (Fight) การทำสงคราม (Warfare) ความไม่ลงรอยกันหรือการเข้ากันไม่ได้ (Incompatibility) การคัดค้านซึ่งกันและกัน หรือฝ่ายตรงข้าม (Opposition) การเผชิญหน้ามุ่งร้ายการกระทำที่ไปด้วยกันไม่ได้ ความคิด ความสนใจ หรือการกระทำที่ไม่เหมือนกัน

ประเภทของความขัดแย้ง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540 : 70 – 75) ได้แบ่งประเภทของความขัดแย้ง โดยสรุปถึงสาเหตุความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การขัดแย้งกันทางความคิด (Conflict of Ideas) เป็นการขัดแย้งที่โดยทั่วไปมักมีสาเหตุมาจากทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ ความรู้ความสามารถประสบการณ์ และความคาดหวังในบทบาทส่วนในอีกประเภทคือ การขัดแย้งกันในด้านผลประโยชน์ (Conflict of Interest) เป็นการขัดแย้งในด้านผลประโยชน์ ซึ่งมักจะมีสาเหตุมาจากเรื่องความต้องการที่แตกต่างกัน ความจำกัดของทรัพยากรบางอย่างที่จะมาสนองความต้องการ การแข่งขันชิงดีชิงเด่นกัน

ผลของความขัดแย้ง

จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบในหลายๆด้าน มีทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งสามารถแยกได้ 2 ประการด้วยกัน (อรุณ รักธรรม, 2537, น.234 – 236) คือ ประการแรกความขัดแย้งนั้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะก่อให้เกิดความก้าวหน้าได้ ทั้งนี้ ผลของความขัดแย้งมีหลายประการ เช่น 1) ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ที่เหนือกว่า 2) เป็นการบังคับให้มนุษย์แสวงหาแนวความคิดที่ใหม่และสตอยูเสมอ 3) เป็นการบังคับให้มนุษย์สำรวจตรวจสอบความคิดเห็นของตนเองอีกครั้งหนึ่งว่าดี เลว เหมาะสมหรือไม่ในการที่จะเอาชนะฝ่ายตรงข้าม ซึ่งถือว่าผลที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งย่อมมีผลดีต่อองค์การ 4) จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ และ 5) เป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์ตรวจสอบความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ส่วนประการที่สอง เป็นความขัดแย้งที่อาจจะทำให้องค์การขาดประสิทธิภาพ (Inefficiency) และประสิทธิผล (Ineffectiveness) ได้ถ้าหากหัวหน้าไม่จัดการแก้ไข

การจัดการความขัดแย้ง

จากการศึกษาแนวทางในการจัดการความขัดแย้งนั้น มีหลายแนวคิดด้วยกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ามีวิธีการจัดการความขัดแย้งไว้ 3 วิธี คือ (1) การชนะ – แพ้ (Domination) หมายถึง การแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ชนะอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นการใช้อำนาจในการแก้ปัญหาความขัดแย้งซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดใน การแก้ปัญหา แต่ก็อาจจะเกิดปัญหาคืนได้อีกในอนาคต (2) การประนีประนอม (Compromise) หมายถึง การแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยที่ต่างฝ่ายต่างได้เพียงบางส่วนที่ต้องการเท่านั้น ไม่มีฝ่ายใดได้ทั้งหมด การประนีประนอมเป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด และ (3) การประสานประโยชน์ (Integrated Solution) หมายถึง การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เน้นความพอใจของทั้งสองฝ่ายมากที่สุด เป็นการแก้ปัญหาที่ไม่มีการแพ้-ชนะ หรือไม่ต้องเสียบางส่วน แต่จะได้ตามความต้องการของทั้งสองฝ่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ได้เลือกชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ ซึ่งเป็นชุมชนไทยพุทธและหมู่ที่ 6 บ้านลำอานซึ่งเป็นชุมชนไทยมุสลิมเป็นพื้นที่ศึกษาโดยเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นพื้นที่แบบสังคมพหุวัฒนธรรมเหมาะแก่การศึกษาและเป็นชุมชนตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับคำถามและลำดับขั้นตอนการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าเป็นการพูดคุยสนทนาตามธรรมชาติและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอกอโพธิ์ จังหวัดปัตตานี นั้นพบว่า ตำบลทรายขาวเป็นตำบลที่อยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม และเป็นชุมชนตัวอย่างที่คนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ผู้วิจัยเลือกหมู่บ้านที่จะทำการศึกษาค้นคว้า 2 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีประชากรเป็นไทยพุทธร้อยละ 99 และหมู่ที่ 6 บ้านลำอาน ที่มีประชากรเป็นไทยมุสลิม ร้อยละ 100 ทั้งสองหมู่บ้านมีความเหมือนและความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัฒนธรรม การเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ รูปแบบการจัดการปัญหาในด้านต่างๆ ของผู้นำ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาภายในชุมชนที่พบเจอในปัจจุบันและอดีต ทั้งนี้บางปัญหาแก้ไขได้สำเร็จและบางปัญหาที่แก้ไขไม่สำเร็จ หรือแม้กระทั่งปัญหาที่นำพาไปสู่ความขัดแย้งภายในชุมชน จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบหลายๆด้านภายในชุมชน มีทั้งในรูปแบบที่หลีกเลี่ยงได้และไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การจัดการความขัดแย้งของผู้นำชุมชนจะคำนึงถึงหลักศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตของสมาชิกในชุมชน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะชุมชนทรายขาวถือว่าเป็นชุมชนตัวอย่าง ไม่ว่าชาวบ้านในชุมชนจะมีการใช้ชีวิตหรือแก้ปัญหาต่างๆไปในแนวทางใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้นำชุมชนเป็นศูนย์กลาง และผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนมีวิธีการจัดการความขัดแย้งที่มีอยู่ในชุมชนไม่ให้อุกลามบาน

ปลายจนนำมาซึ่งความขัดแย้งในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปเพราะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนในชุมชนจะเห็นได้ว่าการเลือกผู้นำจะมีวิธีการสลับโอกาสของการเป็นผู้นำการปกครองชุมชน

อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นอาจทำให้ชุมชนขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้หากผู้นำไม่จัดการแก้ไข นอกจากจะส่งผลกระทบต่อภายในชุมชนแล้วยังส่งผลกระทบต่อตรงต่อคู่กรณีที่มีความขัดแย้งด้วย ความขัดแย้งภายในชุมชนลักษณะนี้อาจจะเป็นความขัดแย้งภายในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ซึ่งหากไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกวิธีก็จะทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวรุนแรงยิ่งขึ้น จนทำให้เกิดปัญหาบานปลายมากขึ้นจากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอกอโพนี จังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้นำชุมชนมีแนวทางในการจัดการปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชนดังต่อไปนี้

1. การจัดการปัญหาชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งของชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโพนี จังหวัดปัตตานี พบว่า หมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ เป็นชุมชนที่มีประชากรเป็นไทยพุทธร้อยละ 99 และมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดูแลชาวบ้านและความเรียบร้อยภายในชุมชน รวมไปถึงปัญหาต่าง ๆ ที่พบภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของปัญหาเล็กหรือปัญหาใหญ่ ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้านจะหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เพราะหากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาก็จะรุนแรงขึ้น จนเกิดความขัดแย้งภายในชุมชนได้ นอกจากนั้นแล้วยังรวมถึงในส่วนของปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย ซึ่งเป็นปัญหาที่พบบ่อยที่สุดภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นส่วนของการลักขโมยข้าว การลักขโมยมะพร้าว เป็นต้นและในช่วงระยะหลังมานี้ ปัญหาเหล่านี้สร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้านหลายครัวเรือน ผู้นำชุมชนจึงวางแผนเร่งแก้ไขด้วยวิธีการจัดการในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ปัญหาการลักขโมย

จากการศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโพนี จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหานี้เกิดขึ้นและพบบ่อยในพื้นที่เนื่องจากวัยรุ่นบางกลุ่มที่มาจากนอกพื้นที่เข้ามาขโมยมะพร้าวของชาวสวนซึ่งขณะนี้ผู้นำชุมชนได้มีมาตรการใหม่ โดยจัดกลุ่มผู้ดูแลความปลอดภัยในชุมชน แบ่งเวรยามกันเฝ้าเพิ่มขึ้นมากกว่าปกติ และบางครั้งเรือนก็แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการเลี้ยงสุนัขไว้หน้าสวน มีหลาย ๆ ครัวเรือนที่นำแนวทางการแก้ปัญหาไปใช้และประสบความสำเร็จสามารถลดปัญหาได้และสามารถจับกุมคนที่ลักขโมยได้ง่าย ซึ่งเมื่อจับกุมได้ ผู้นำชุมชนมีวิธีการให้เสียค่าปรับผลละ 300 บาท ตามกฎกติกาของหมู่บ้าน รวมทั้งไกล่เกลี่ยให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกัน ส่วนปัญหาการลักขโมยข้าว เกิดขึ้นจากคนในพื้นที่เอง เพราะคนในพื้นที่จะรู้เส้นทางและช่วงเวลาของการเก็บข้าวของเจ้าของสวนเป็นอย่างดีจึงเป็นที่มาของความขัดแย้งกันในชุมชนอีกด้วย ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงกำหนดเวลาการประชุมชาวบ้าน ในวันที่ 15 ของทุกเดือนผู้ใหญ่บ้านได้ใช้โอกาสนี้ให้ชาวบ้านหารือและลงความเห็นกันว่าจะมีแก้ไขปัญหานี้อย่างไร ซึ่งชาวบ้านทุกคนลงความเห็นและมีมติจากที่ประชุม คือ หากมีการลักขโมยข้าวและสามารถจับกุมผู้ลักขโมยได้มีโทษปรับถั่วลิสง 300 บาท ซึ่งแนวทางการแก้ไขนี้สามารถลดปัญหาการลักขโมยข้าวได้

อย่างไรก็ตามปัญหาการลักขโมยที่เกิดขึ้นภายในชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ ผู้นำชุมชนมีรูปแบบการจัดการที่แตกต่างกันในแต่ละสถานการณ์ โดยส่วนใหญ่จะใช้กฎเกณฑ์ที่ชุมชนกำหนดไว้มาใช้เป็นบทลงโทษโดยการปรับตามความเสียหายและตามความเหมาะสม หากบางครั้งที่คู่กรณีเกิดความขัดแย้งทะเลาะวิวาทไม่ยอมความกันผู้นำชุมชนก็ต้องหาวิธีการจัดการกับความขัดแย้งโดยการเจรจาไกล่เกลี่ยให้ทั้งสองฝ่ายยอมความและสามารถปรับความเข้าใจกันได้ โดยไม่ต้องให้ถึงการดำเนินคดีตามกฎหมายซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรง แต่คราวใดที่ผู้นำไม่สามารถเจรจาแต่เพียงผู้เดียวได้ ผู้นำก็จะหาวิธีการอื่น ๆ โดยให้คนสนิทของทั้งสองฝ่ายหรือคนที่ทั้งสองฝ่ายให้ความเคารพมาช่วยเจรจา เมื่อปัญหาลงในแต่ละครั้งผู้นำก็ต้องหาวิธีการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำอีก โดยการให้ชาวบ้านทุก ๆ ครัวเรือนรักกันฉันท์พี่น้องและมีมิตรไมตรีต่อกันและช่วยกันสอดส่องดูแลความเรียบร้อย ตลอดจนป้องกันการลักขโมยข้าว และมะพร้าวของชาวบ้านอีก

1.2 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มกับกลุ่มของชุมชน หมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชน หมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโศก จังหวัดปัตตานีพบว่า นอกเหนือจากปัญหาที่กล่าวมาแล้วยังมีที่สำคัญคือ ปัญหาความแตกแยกภายในชุมชนบ้านหลวงจันทร์อีกด้วย ซึ่งปัญหานี้ เกิดขึ้นตั้งแต่ที่มีการเลือกตั้งผู้นำชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ อำเภอกอโศก จังหวัดปัตตานี และส่งผลเสียอย่างมากให้กับชาวบ้านในเรื่องการเป็นอยู่และใช้ชีวิต เนื่องจากความขัดแย้งที่มาจากการเมืองระดับท้องถิ่น และการเลือกผู้นำชุมชน ทำให้ภายในชุมชนแบ่งเป็นสองกลุ่มหรือสองฝ่าย ฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยก็จะไม่ให้ความร่วมมือเมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน กลุ่มนี้จะไม่เข้าร่วมประชุมไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการหากไม่มีผลประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งส่งผลให้ในวันที่ 15 ของทุกเดือน ในการประชุมหมู่บ้าน มีชาวบ้านไปประชุมมีเพียง 10-15 คน จากประชากรทั้งหมด 520 คน ทั้งไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และต่อต้านทุกวิถีทาง นอกจากนั้นยังโจมตีและขัดขวางการทำงาน จึงเป็นสาเหตุที่ไม่สามารถพัฒนาชุมชนได้ปัญหานี้ที่พบและเกิดความแตกแยกของกลุ่มสองกลุ่มนี้ เริ่มมีมาตั้งแต่การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน คือ นายสนธิ ขุนฤทธิ์ ซึ่งมีบางกลุ่มที่ไม่เห็นและไม่ลงคะแนนเสียงให้ ต่อต้านและไม่ยอมรับผู้นำเพราะกลุ่มที่ต่อต้านเป็นผู้ที่มีคะแนนเสียงข้างน้อย ซึ่งปัญหานี้ผู้นำเห็นว่าต้องแก้ไขโดยการให้การสนับสนุนกับทุกกลุ่มทุกครัวเรือน อย่างความเสมอภาค ตลอดจนการทำงานอย่างโปร่งใสโดยจะมีการชี้แจงรายละเอียดเมื่อมีการจัดโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มที่ต้องการจะกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำให้การสนับสนุนและอนุมัติโครงการให้กู้โดยไม่เสียดอกเบี้ยใด ๆ และให้ผ่อนใช้คืนภายใน 24 เดือน หรือ ไม่เกิน 2 ปี นอกจากนั้น ให้คนในชุมชนร่วมกันพัฒนาสาธารณประโยชน์ภายในชุมชน เช่น การสร้างอาคารเอนกประสงค์และลานกีฬาภายในชุมชน แนวทางการแก้ไขนี้สามารถทำให้บุคคลสองกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามผู้นำชุมชนก็ยังยืนยันที่จะทำงานด้วยความโปร่งใสเพื่อให้ฝ่ายที่ต่อต้านเห็นและไว้วางใจในตัวผู้นำ โดยให้การสนับสนุนตามข้อคิดเห็นของชาวบ้านและไม่รับเงินตอบแทนใด ๆ แต่จะนำเงินตอบแทนนั้นมาสร้างประโยชน์ให้เกิดภายในชุมชนโดยเน้นการปฏิบัติให้เห็นเชิงประจักษ์ และในส่วนของชาวบ้านที่แบ่งพรรคแบ่งพวกกัน ผู้นำจะมีวิธีการจัดการโดยจัดกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อสร้างความสามัคคีให้คนในชุมชน จึงทำให้ชาวบ้านทั้งสองกลุ่มจะต้องพูดคุยกันและปรึกษาหารือกันมากขึ้น วิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้นำได้ผลเป็นที่น่าพอใจเพราะเมื่อชาวบ้านทั้งสองกลุ่มทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยครั้ง จึงเกิดความสนิทและไว้วางใจกันมากยิ่งขึ้น

2. การจัดการปัญหาในชุมชน หมู่ที่ 6 บ้านลำอาณ

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนหมู่ที่ 6 บ้านลำอาณ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโศก จังหวัดปัตตานีพบว่า หมู่ที่ 6 บ้านลำอาณ มีประชากรเป็นไทยมุสลิม ร้อยละ 100 โดยมีผู้นำชุมชนเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยและจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง และผู้นำชุมชนหมู่ที่ 6 บ้านลำอาณ จะมีแนวทางการจัดการกับปัญหาในรูปแบบของตนเอง โดยจะยึดหลักคำสอนทางศาสนาเนื่องจากผู้นำเคยเป็นครูสอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา (ปอเนาะ) มาเป็นเวลา 18 ปี จึงสามารถพูดและฟังภาษามลายูได้เป็นอย่างดีและเข้าใจคำสอนตามหลักศาสนาได้อย่างลึกซึ้ง จึงนำมาเผยแพร่และเป็นวิธีการจัดการการให้คนในชุมชนเป็นคนดี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ภายในหมู่ที่ 6 บ้านลำอาณจะประสบปัญหาปัญหาหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย และปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคล ซึ่งปัญหาเหล่านี้บ้างก็แก้ไขได้สำเร็จ บ้างก็แก้ไขไม่สำเร็จ แต่ผู้นำก็จะพยายามหาแนวทางการแก้ไขใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อดูแลความสงบของชุมชน

2.1 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคล

ในความขัดแย้งระหว่างบุคคล หมู่ที่ 6 บ้านลำอาณมีสาเหตุจากการประกอบอาชีพ โดยหมู่ที่ 6 บ้านลำอาณ เป็นที่ตั้งของศูนย์คัดแยกทุเรียนทรายขาว (หมอนทอง) เกรดพรีเมียม ซึ่งจะรับซื้อทุเรียนเฉพาะทุเรียนทรายขาวเท่านั้น แต่มีเจ้าของสวนทุเรียนรายหนึ่งได้ส่งทุเรียนที่ไม่ใช่ทุเรียนของทรายขาวไปที่กลุ่มคัดแยก โดยปนทุเรียนของที่อื่นไว้ในเชิงเดียวกันกับทุเรียนทรายขาว จึงเกิดความขัดแย้งขึ้นทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายที่มีหน้าที่คัดแยก

และฝ่ายสมาชิกเครือข่ายที่นำทุเรียนมาขายให้กับศูนย์คัดแยก ผู้นำจึงต้องใช้วิธีการไกล่เกลี่ยเจรจาในรูปแบบแนวทางของตนเองโดยหาสาเหตุและรับฟังปัญหาของทั้งสองฝ่ายก่อน เมื่อเข้าใจถึงสาเหตุความขัดแย้งครั้งนี้แล้ว ผู้นำจึงได้หาแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยการสอนด้วยหลักศาสนา เนื่องจากเหตุการณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นเพราะความไม่ซื่อสัตย์ของอีกฝ่าย เมื่อไกล่เกลี่ยแล้วผู้นำจึงกล่าวให้ทั้งสองฝ่ายขอภัยซึ่งกันและกัน โดยการให้ฝ่ายที่ผิดขอภัย และอีกฝ่ายให้อภัย ซึ่งตรงกับหลักคำสอนของศาสนา โดยให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกัน และจับมือกันอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

อย่างไรก็ตามวิธีการใช้หลักศาสนาเข้ามาสอนได้ผลเป็นอย่างมากเพราะชาวบ้านทุกคนในหมู่ที่ 6 บ้านลำอานให้ความศรัทธาและเชื่อในคำสอน ฉะนั้นถือว่าการจัดการความขัดแย้งในหมู่ที่ 6 บ้านลำอาน จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือการใช้หลักศาสนาเข้ามาสอนชาวบ้าน ทั้งนี้ คนในชุมชนจะมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำเป็นอย่างมาก และให้ความเคารพนับถือในตัวผู้นำชุมชน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นภายในชุมชนทุกคนจึงไว้วางใจในตัวผู้นำ และร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดี

2.2 ปัญหาการลักขโมย

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนหมู่ที่ 6 บ้านลำอาน ตำบลทรายขาว อำเภอกอพระ จังหวัดปัตตานี พบว่า การลักขโมยเกิดขึ้นบ่อยครั้ง บางครั้งก็รู้ตัวผู้กระทำ บางครั้งก็ไม่สามารถรู้ตัวผู้กระทำ สำหรับกรณีที่อยู่ตัวผู้กระทำผู้นำชุมชนจะใช้วิธียึดกฎระเบียบของชุมชนโดยการปรับค่าเสียหายตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้นำชุมชนได้ให้แนวคิดแก่คนในชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการลักเล็กขโมยน้อย ว่า “เราต้องสร้างรั้วที่ดี แต่รั้วในที่นี้ไม่ใช่รั้วบ้าน แต่คือเพื่อนบ้าน หากทุกคนช่วยกันเป็นหูเป็นตา ปัญหานี้ก็จะหมดไป”

3. ความเหมือนและความแตกต่างในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและชุมชน

ไทยมุสลิม

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธ และไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอกอพระ จังหวัดปัตตานีพบว่า การดำรงชีวิตและการเป็นอยู่ของคนในชุมชนทั้งสองหมู่บ้านจะประกอบอาชีพที่เหมือนกัน คือทำสวนยางพารา และการทำสวนผลไม้ ซึ่งสังคมของตำบลทรายขาวเป็นสังคมพุทธวัฒนธรรมที่นับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาอิสลามซึ่งจากการศึกษา พบว่าคนในตำบลทรายขาวสามารถอยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้อง พี่พาคอยซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือแบ่งปันกันสำหรับคนทรายขาวแล้วไม่มีการแบ่งแยกว่าเป็นไทยพุทธหรือไทยมุสลิม และนอกจากนั้น ตำบลทรายขาวไม่มีความขัดแย้งกันรุนแรงแต่อย่างใด ส่วนมากจะมีเพียงปัญหาเล็กน้อย โดยสามารถไกล่เกลี่ยและเจรจากันได้ ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องการลักเล็กขโมยน้อย และการประกอบอาชีพซึ่งผู้นำทั้งสองหมู่บ้านก็มีแนวทางและเทคนิคการเจรจาไกล่เกลี่ยที่แตกต่างกันออกไป บางคนใช้วิธีการให้คนสนิทของทั้ง 2 ฝ่าย มาช่วยพูด บางผู้นำก็มีเทคนิคโดยใช้หลักการทางศาสนาเข้ามาสอน ซึ่งจะมีศูนย์ดำรงธรรมของตำบล ทำหน้าที่ในการพิจารณาไกล่เกลี่ย โดยผู้ไกล่เกลี่ยนั้นประกอบด้วยผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาของชุมชน

3.1 ความเหมือนระหว่างชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธ และไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอกอพระ จังหวัดปัตตานี พบว่า สิ่งที่เหมือนกันของสองชุมชน คือ หมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ และหมู่ที่ 6 บ้านลำอานนั้นคือ การมีผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นศูนย์กลางสำหรับการทำความเข้าใจระหว่างคนในชุมชน เพื่อจัดการความขัดแย้ง ตลอดจนการดูแลทุกข์สุขของคนในชุมชนไม่ว่าจะเกิดปัญหาใดก็ตาม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยส่วนของการแก้ปัญหาเรื่องการลักเล็กขโมยนั้น ทั้งสองชุมชนได้เลือกใช้วิธีการลงโทษผู้กระทำผิดโดยการให้เสียค่าปรับตามกฎหมายของชุมชน และปัญหาความขัดแย้งนั้น จะใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยสันติวิธี

3.2 ความแตกต่างระหว่างชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอกอพระ จังหวัดปัตตานีพบว่าชุมชนทั้งสองมีความแตกต่างกันในด้านแนวทางการจัดการความขัดแย้งของผู้นำชุมชน โดยชุมชนไทยพุทธจะใช้ผู้ที่เคารพนับถือเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ย ส่วนชุมชนไทยมุสลิมนั้น

ผู้นำชุมชนจะใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการเจรจาไกล่เกลี่ย ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้เหมือนกันคือต้องการให้คนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอกอโพนี จังหวัดปัตตานีพบว่าผู้นำทั้งสองชุมชนมีแนวทางและวิธีการจัดการความขัดแย้งภายในชุมชนที่แตกต่างกันออกไป โดยผู้นำชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์ จะใช้กฎเกณฑ์ของชุมชนที่ตั้งไว้มาเป็นวิธีการจัดการกับปัญหาภายในชุมชน ส่วนผู้นำชุมชนหมู่ที่ 6 บ้านลำอานจะใช้หลักศาสนาเข้ามาเป็นวิธีการในการสอนคนในชุมชนให้อยู่ร่วมกัน โดยสิ่งที่เห็นได้ชัดคือตัวผู้นำทั้งสองชุมชนและชาวบ้านทุกคนมีความต้องการอยากให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขไม่เกิดปัญหา ไม่มีความขัดแย้งเพื่อชุมชนจะได้เป็นชุมชนเข้มแข็ง สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างสงบสุข ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในด้านความเชื่อ จารีตประเพณีและวิถีชีวิตก็ตาม ชุมชนก็ยังสามารถรักษาบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และมีความเอื้ออาทรต่อกันและกัน ท่ามกลางความไม่สงบและความขัดแย้งที่อยู่โดยรอบ ดังนั้นที่ผ่านมาจึงเป็นบทพิสูจน์แล้วว่าชุมชนสามารถปรับตัว และเปิดกว้าง ยอมรับความหลากหลาย และมีกระบวนการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่ในชุมชนไม่ให้ลุกลามและบานปลายจนนำมาซึ่งความรุนแรง นับว่าเป็นพื้นที่ต้นแบบของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรุณ รักรธรรม (2537) ที่ระบุว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และจะก่อให้เกิดความก้าวร้าวทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการบังคับให้มนุษย์แสวงหาแนวความคิดที่ใหม่อยู่เสมอซึ่งถือว่าผลที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งย่อมมีผลดีต่อการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์ตรวจสอบความสามารถของตนเองอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

ผู้นำชุมชนควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งชุมชนอย่างแท้จริง โดยใช้จุดแข็งของตำบลทรายขาว อำเภอกอโพนี จังหวัดปัตตานี ที่เป็นชุมชนสังคมพหุวัฒนธรรมมาสร้างกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบของไทยพุทธและไทยมุสลิม

บรรณานุกรม

- กิตติพงศ์ กิตยารักษ์. (2545). *กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ : ทางเลือกสำหรับกระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จุฑารัตน์ เอื้ออานวย. (2548). *กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ : การปรับกระบวนการทัศน์กระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- จุฑารัตน์ เอื้ออานวย. (2548). *การดำเนินกระบวนการยุติธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ปัญหาและแนวทางแก้ไข. คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.)*. กรุงเทพฯ : เดือนตุลา.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2539). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2525*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
- มุฮัมหมัดรอฟี มูซอ. (2549). *กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และการจัดการความขัดแย้งในชุมชนมุสลิม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ยุพินใจบุญ. (2542). *การจัดการความขัดแย้งขององค์กรประชาชน : ศึกษากรณีสมัชชาคนจน*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ โยธาทิพย์. (2551). *โครงการจัดการความรู้ศูนย์เรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. รายงานการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- สุวิทย์ เลาสีริวงศ์ และคณะ. (2546). *รายงานการสัมมนาทิศทางการจัดการความขัดแย้งของสังคมไทย ปัญหาภาคใต้แก้ด้วยสันติวิธี*. ขอนแก่น : ศิริภรณ์ออฟเซ็ท ขอนแก่น.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). *ความขัดแย้ง : การบริหารเพื่อสร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
- สำนักทะเบียนอำเภอโคกโพธิ์. (2553). *ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ประจำเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ของตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์*.
- อรุณ รักธรรม. (2537). *ทฤษฎีองค์การและพฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารและตำราคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อรุณ รักธรรม. (2542). *พฤติกรรมความขัดแย้งในระบบราชการ : แนวคิดสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. เอกสารเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ; ลำดับที่ 3194.
- Webster's new world dictionary. (1966). *Elementary ed* Cleveland : World Publishing.